«Народная Воля» в Facebook www.facebook.com/nv.online.info, в Vkontakte www.vk.com/nvonlineinfo

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 75 (4635)

1 кастрычніка 2021 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

9 772071 964000 21075

Народная Воля

СКАЗАНО!

А.Лукашенко: Для обеспечения динамики дальнейшего развития белорусского общества, корректировки внутренней и внешней политики в стране объективно назрела потребность к переменам.

(Из вчерашнего выступления перед послами девяти государств.)

Кто может сказать: «Я не согласен с этим высказыванием Лукашенко?» Пожалуй, никто. Но подобные слова произносились и раньше. И не один раз. А перемен как не было, так и нет. Как существовала авторитарная власть десять-двадцать лет назад, такой она является и сейчас. Как не допускались в парламент те, кто оппонирует власти, так и не допускаются. Как сидела в кресле председателя Центральной избирательной комиссии Л.Ермошина, так и сидит. Как не обновлялся Избирательный кодекс, так и не обновляется. Как не было действенных реформ в экономике, так нет их и теперь. Как были мизерные зарплаты и пенсии, такие они и в данное время…

Словом, о переменах только говорильня, а когда же они наступят?

ЭКСКЛЮЗІЎ

Генадзь БУРАЎКІН: «Стандарты дыктатуры і стандарты дэмакратыі супасці не могуць»

АД РЭДАКЦЫІ

Сёлета споўнілася 85 гадоў з дня нараджэння Генадзя Бураўкіна. І ўжо сем гадоў яго няма з намі – Паэта і Грамадзяніна, чыё жыццё прайшло пад знакам высокага служэння роднай літаратуры і Бацькаўшчыне.

Працуючы на высокіх пасадах (старшыня Дзяржкамітэта па тэлебачанні і радыё БССР, паўнамоцны прадстаўнік Рэспублікі Беларусь у ААН, намеснік міністра культуры), ён заўсёды адстойваў беларускія нацыянальныя інтарэсы, клапаціўся пра пашырэнне беларускай мовы, падтрымку беларускай культуры. Таму і быў вымушаны пры прэзідэнцкай уладзе сысці ў адстаўку, хоць меў вялікі досвед працы ва ўладных структурах і мог прынесці шмат карысці маладой дзяржаве і народу.

Народу ён усё ж паслугаваў – толькі ўжо як выдатны паэт, непераўзыдзены лірык, на чые вершы напісаны папулярныя песні, якія сталі сапраўднымі візітоўкамі Беларусі. Паэтычныя творы Генадзя Мікалаевіча амаль цалкам апублікаваны (апошняя прыжыццёвая кніга «Нагаварыцца з зоркамі» выйшла за некалькі дзён да смерці).

Бясспрэчна, зацікавяць чытачоў і дзённікавыя запісы паэта, якія зберагаюцца ў сямейным архіве. Першымі з імі маюць магчымасць пазнаёміцца чытачы «Народнай Волі», за што мы выказваем шчырую ўдзячнасць Юліі Якаўлеўне Бураўкінай. Запісы (іх хопіць на некалькі тамоў) рабіліся на працягу многіх гадоў пераважна на лецішчы ў Крыжоўцы. Мы выбралі для публікацыі нататкі за 2012 і 2013 гады.

(Фрагменты дзённікавых запісаў Генадзя Бураўкіна чытайце на 6-й стар.)

COVID-19

Вікторыя СЕМЯНКОВІЧ, загадчыца рэанімацыі ў Вілейцы: «Страшна, што хварэюць маладыя людзі»

*29 верасня загадчыца рэанімацыі Вілейскай раённай бальніцы **Вікторыя Семянковіч** правяла сустрэчу з работнікамі дарожнага рамонтна-будаўнічага ўпраўлення, на якой паведаміла пра сітуацыю з каранавірусам у рэгіёне, а таксама параўнала яе з сітуацыяй у Маладзечне і Слуцку.*

«У Вілейцы на сёння складваецца такая сітуацыя, што ў чацвёртую хвалю масава хварэюць моладзь і дзеці. Захворванне працякае вельмі хутка, стан людзей пагаршаецца за два-тры дні», – распавяла на сустрэчы Вікторыя Віктараўна.

Яна паведаміла, што ўрачы іх аддзялення прышчэплены на 100%: ніхто з супрацоўнікаў не хварэў ні ў адну хвалю. *«Калі прышчэплены і хварэе, то ў лёгкай форме, не трапляючы ў бальніцу,* – кажа доктар. – *У Вілейцы ў аддзяленні цяпер ляжаць 70 чалавек, у рэанімацыі – 9. Сярод іх няма ніводнага прышчэпленага чалавека. Такую статыстыку мы прыводзім для скептыкаў. У Маладзечне ляжаць 189 хворых з COVID-19. У Слуцку – за ўчарашні дзень 393. Ніхто з іх не прышчэплены».*

«Страшна, што хварэюць маладыя людзі, кожная новая хваля амалоджваецца. Вельмі шмат хварэе дзяцей. У Маладзечне на базе дзіцячай бальніцы адкрыта аддзяленне на 50 ложкаў, усё аддзяленне занята. Дзеці хварэюць не так цяжка, як дарослыя, але яны вельмі моцна распаўсюджваюць інфекцыю», – падкрэслівае Вікторыя Семянковіч.

Паводле яе слоў, усе людзі, у якіх ёсць хранічныя захворванні, напрыклад цукровы дыябет, павінны прышчапляцца ў першую чаргу.

«Хвароба працякае не як пнеўманія. У пацыентаў масіўнае тромбаўтварэнне, забіваюцца лёгкія, людзі не могуць зрабіць ўдых і не могуць адкашляцца», – кажа доктар.

КУЛУАРЫ

Хто з еўрапейскіх дыпламатаў застаўся ў Беларусі?

Учора А.Лукашэнка прымаў даверчыя граматы ад новых амбасадараў, якія прыехалі працаваць у Беларусь. Сярод іх не было ніводнага дыпламата з еўрапейскіх краін.

Як паведамляе прэзідэнцкі сайт, даверчыя граматы ўручылі дыпламаты з **Азербайджана, Арменіі, Індыі, Інданезіі, Лівана, Малайзіі, Манголіі, Туніса** і **Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі.**

Год таму ў Мінску засталіся паслы толькіх дзвюх з 27 краін Еўрасаюза – **Італіі** і **Аўстрыі**. Астатнія былі адкліканы ўрадамі сваіх краін для правядзення кансультацый.

Чарговае абвастрэнне адносін паміж еўрапейскімі краінамі і беларускай уладай адбылося пасля таго, як у дачыненні да беларускіх чыноўнікаў пачалі дзейнічаць санкцыі. МЗС Беларусі тады адклікаў нашых дыпламатаў з **Літвы** і **Польшчы** і прапанаваў паслам гэтых краін пакінуць Беларусь. Таксама ў Мінску няма амбасадараў **Латвіі**, **Эстоніі**, **Славакіі**, **Германіі**.

Напрыканцы ліпеня амбасадар Еўрасаюза ў Беларусі **Дзірк Шубель** вымушана пакінуў Мінск і адправіўся ў Брусель для кансультацый – па рэкамендацыі беларускага МЗС. Таксама з'ехалі з Мінска прадстаўнікі амерыканскай дыпламатычнай місіі.

Але некаторыя еўрапейскія дыпламаты засталіся ў Мінску. Так, вельмі плённа працуе амбасадар Францыі **Нікаля дэ Лакост** – між іншым, ён яшчэ не ўручаў даверчыя граматы А.Лукашэнку.

Літаральна тыдзень таму кіраўніцтва МЗС сустракалася з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Італьянскай Рэспублікі **Марыё Бальдо** і Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Турэцкай Рэспублікі **Мустафой Азджанам.**

Вера ВІР.

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ!

Пік захворванняў пакуль не наступіў?

З 15 верасня колькасць выпадкаў за дзень не апускаецца ніжэй за 1900.

Міністэрства аховы здароўя праінфармавала, што за апошнія суткі зафіксавана 1989 выпадкаў захворванняў на каранавірус.

Днём раней паведамлялася пра 1993 выпадкі. Максімум быў у мінулую пятніцу – 1994.

З пачатку пандэміі былі зарэгістраваны 538.086 чалавек са станоўчым тэстам на каранавірус. За ўвесь час памерлі 4143 чалавекі (за апошнія суткі – 14).

ДАРЭЧЫ

Беларуская турфірма запусціла туры на вакцынацыю

Падчас паездкі ва Украіну прапануюць прышчапіцца еўрапейскімі вакцынамі Pfizer або AstraZeneca і атрымаць сертыфікат

Гэта двухкампанентныя вакцыны, а таму ў тур давядзецца з'ездзіць двойчы. Другі ўкол Pfizer робяць не раней як праз 21 дзень, AstraZeneca – праз 28 дзён. а прышчэпку турфірма просіць 55 долараў, сам тур каштуе 85 еўра плюс 50 рублёў за турыстычную паслугу. Такім чынам, поўны курс вакцынацыі абыдзецца ў 293 долары.

СУМНА!

Пасля выбараў Следчы камітэт завёў больш за 5 тысяч крымінальных спраў, звязаных з пратэстамі

*Пра гэта паведаміла БелТА са спасылкай на намесніка кіраўніка Следчага камітэта **Алега Шандаровіча.***

Паводле слоў чыноўніка, у мінулым годзе такіх злачынстваў было каля 1,7 тысячы, за дзевяць месяцаў гэтага заведзена каля 3,3 тысячы спраў. Справы, звязаныя з пратэстамі, складаюць усяго 5,5% ад агульнага масіву крымінальных спраў па краіне.

Зараз завершана расследаванне па 2 тысячах пратэстных крымінальных спраў у дачыненні да амаль 1,5 тысячы чалавек.

Напрыклад, па карагоднай справе ў Брэсце крымінальнае расследаванне вялося ў дачыненні да 129 чалавек, у дачыненні да 104 з якіх яно скончана, справы перададзены пракурору. Аднак устанаўленне максімальнай колькасці ўдзельнікаў працягваецца.

Зараз у вытворчасці знаходзяцца каля 1,1 тысячы крымінальных спраў у дачыненні да больш за 1,2 тысячы чалавек.

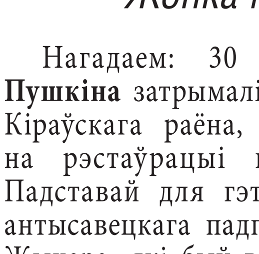
Алег Шандаровіч падкрэслівае, што для ўсходніх рэгіёнаў Беларусі пратэстная актыўнасць была менш характэрная. У Віцебскай, Магілёўскай і нават Гомельскай абласцях значна менш заведзена крымінальных спраў, чым у Мінску, Гродне і Брэсце.

З-ЗА КРАТАЎ

«Я вас люблю! Як вы там?..»

Жонка мастака Алеся Пушкіна – пра апошнія навіны ад мужа.

Нагадаем: 30 сакавіка **Алеся Пушкіна** затрымалі ў вёсцы Жылічы Кіраўскага раёна, дзе ён працаваў на рэстаўрацыі палаца Булгакаў. Падставай для гэтага стаў партрэт антысавецкага падпольшчыка Яўгена Жыхара, які быў выстаўлены ў прыватным «Цэнтры гарадскога жыцця» ў Гродне.

«Апошняя паштоўка ад Алеся прыйшла 30 верасня, – паведаміла «Народнай Волі» Яніна, жонка мастака. – *Увогуле, паведамленні ад яго прыходзяць прыкладна раз на паўмесяца, апошнім часам яны досыць кароткія.*

Сын Міколка ў гэтым годзе паступіў у Гродзенскі медыцынскі ўніверсітэт, таму Алесь цікавіцца, як у яго вучоба. Паведаміў, што мой ліст да яго ішоў амаль два тыдні.

А вось пра тое, што патрапіў у карцар, нічога не пісаў, таму нават і не ведаю, ці праўдзівая тая інфармацыя, што з'явілася аднекуль у інтэрнэце. Заканчваюцца лісты і паштоўкі традыцыйна: «Я вас люблю! Як вы там?»

Сяргей ЗАБЛОЦКІ.

Аляксандр ФЯДУТА: «Калі прынеслі пошту – радуюся, калі не – спадзяюся»

*Што піша з-за кратаў вядомы літаратуразнаўца, палітолаг, журналіст **Аляксандр Фядута**, затрыманы ў красавіку ў Маскве па «справе аб дзяржперавароце»?*

Мяркуючы па лістах, Аляксандр Іосіфавіч і за кратамі не спыняе літаратурна-даследчай дзейнасці – піша каментарыі да рамана Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім»: *«Па-ранейшаму важдаюся са сваім Караткевічам. Прыкладна 40% намечанага гатова… Следчаму адаслалі першыя чатыры сшыткі з маімі рукапісамі. Калі ў яго не будзе пярэчанняў, спадзяюся, яны трапяць у друк…»*

Глыбокі знаўца рускай літаратуры, Фядута з самаіроніяй прызнаецца, што ў СІЗА КДБ упершыню прачытаў раман Маргарэт Мітчэл «Унесеныя ветрам» і зрабіў для сябе адкрыццё: аказалася, што раман, які ён адносіў да «дамскай літаратуры», уяўляе сабой *«раскошную, вельмі жорсткую прозу». «Кніга амерыканскай хатняй гаспадыні (Маргарэт Мітчэл) напісана нікольні не горш за кнігу рускага хатняга гаспадара (Льва Талстога)… З часоў Тэкерэя я не чытаў кніг, аўтары якіх адначасова так любілі б сваіх герояў і былі б настолькі да іх суровы»*, – прызнаецца вядомы літаратуразнаўца.

Наконт бытавых умоў Аляксандр Іосіфавіч паведамляе: *«Ацяпленне ў нас уключылі, але жывём мы ў світэрах і тэрмабялізне».*

Дарэчы, у СІЗА Фядута зрабіў прышчэпку ад кавіду – расійскі «Спутник V»: *«Абодва ўколы я перанёс, практычна нічога не адчуўшы. Рэкамендую ўсім. Але, зразумела, па жаданні».*

Пра распарадак дня Аляксандр Іосіфавіч піша так: *«Вечарам атрымліваю лісты. На некаторыя адказваю адразу, асабліва мастацкія пакідаю на наступны дзень, каб павыдасканальвацца ў фармулёўках і прадэманстраваць адрасату: маўляў, і мы валодаем мастацтвам слова! А вечарам – новая пошта. Калі штосьці прынеслі – радуюся, не – спадзяюся».*

ІХ ДЭМАКРАТЫЯ

Нікаля Сарказі асудзілі на год пазбаўлення волі

Папраўчы суд Парыжа прызнаў 23-га прэзідэнта Францыі **Нікаля Сарказі** вінаватым у незаконным фінансаванні выбарчай кампаніі і асудзіў яго на год пазбаўлення волі, паведамляе *BFM TV*. Сарказі будзе адбываць тэрмін па-за турмой і з электронным бранзалетам.

Суд прызнаў, што Сарказі падчас перадвыбарнай кампаніі ў 2007 годзе перавысіў ліміт выдаткаў, усталяваны законам. Згодна з заявай суда, Сарказі працягваў праводзіць мітынгі, калі патраціў больш за 42 мільёны еўра замест дапушчальных 22 мільёнаў.

У сакавіку Сарказі быў асуджаны да трох гадоў турэмнага тэрміну паводле абвінавачання ў карупцыі і гандлі ўплывам. Тады паведамлялася, што ён павінен адбыць год у турме, а два ўмоўна.

Народная Воля http://www.nv-online.info 1 КАСТРЫЧНІКА 2021 г.

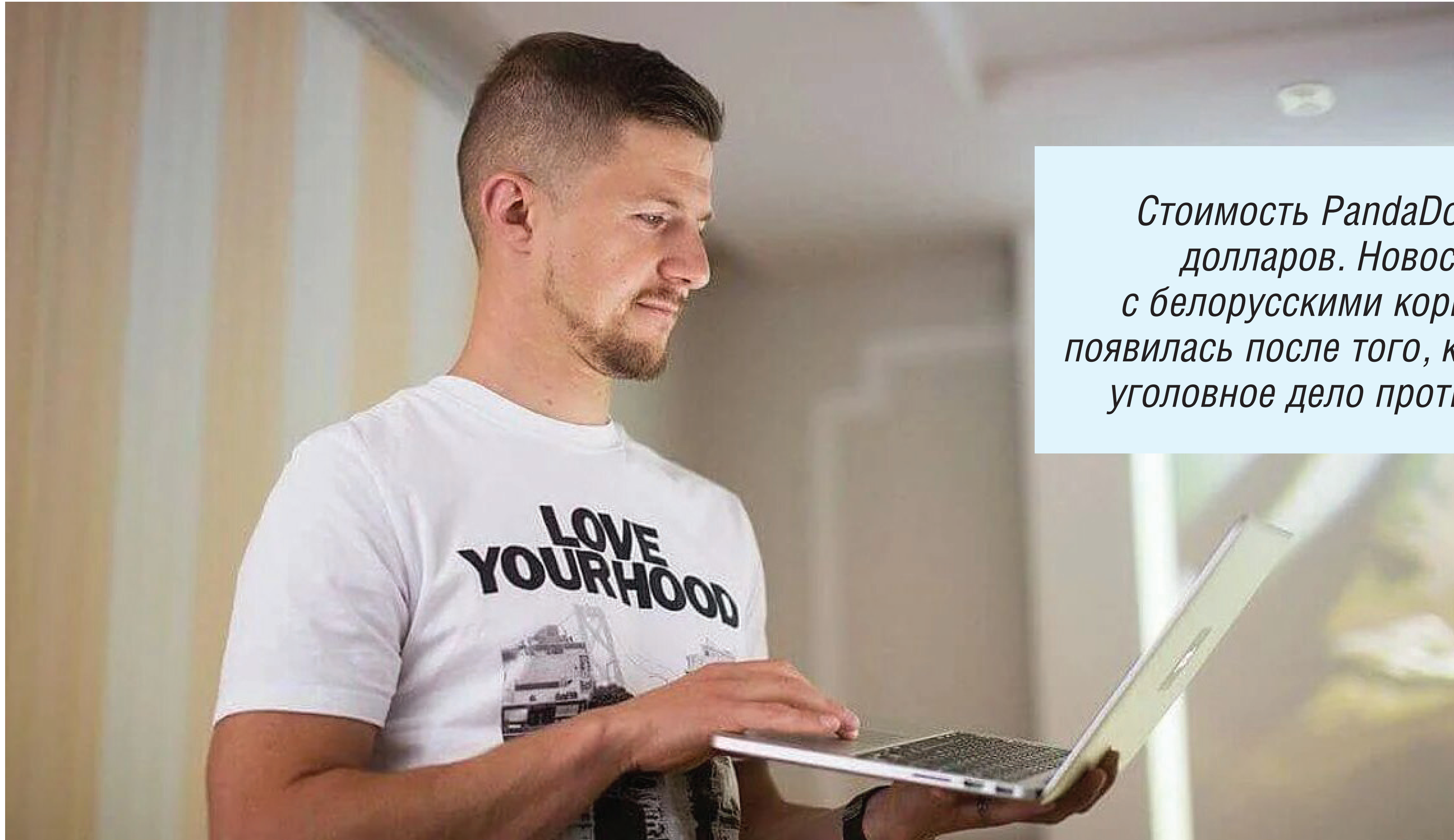
ОТКРОВЕННО

Микита МИКАДО, основатель PandaDoc:

«Сейчас невозможно привозить людей в Беларусь»

IT-компания PandaDoc, занимающаяся электронным документооборотом, на прошлой неделе сообщила о завершении очередного инвестраунда, по итогам которого она теперь оценивается в миллиард долларов. Новость о том, что стартап с белорусскими корнями и штаб-квартирой в США достиг столь высокой оценки у инвесторов, или, как говорится, стал «единорогом», появилась после того, как в Беларуси было закрыто уголовное «дело PandaDoc». Год назад на волне протестов после президентских выборов в Беларуси в офисе компании в Минске прошли обыски. Четверо сотрудников были задержаны – их обвинили в мошенничестве в особо крупном размере. Позже троих отпустили, а менеджер по продукту **Виктор Кувшинов** вышел на свободу лишь в августе 2021 года – спустя почти год после задержания.

Один из основателей компании **Микита Микадо**, проживающий сейчас в США, рассказал об оттоке IT-специалистов из Беларуси и перспективах сферы высоких технологий в РБ при Лукашенко.

Микита Микадо: – Я в 19 лет поехал в США по программе Work&Travel – работать за минимальную зарплату, переворачивал бургеры в аэропорту. Потом начал делать сайты, затем мы с моим партнером Сергеем Борисюком создавали программное обеспечение для веб-дизайнеров.

Потом сделали первый бизнес по производству расширений и по сервисной разработке. После решили производить продукт для собственных нужд и потратили все деньги, которые скопили на сервисной разработке. У нас ничего не получилось, никто не хотел нам платить. Мучались, наверное, года два. Но потом вырулили, придумали, как сделать так, чтобы продукт имел ценность, и нам начали платить.

Мы нашли людей в США, у которых есть талант в маркетинге, и сумели объединить белорусскую техническую экспертизу и американскую экспертизу в продажах. Так по чуть-чуть и получился PandaDoc, всему научились в процессе. Переехав в Америку, я и по-английски с трудом разговаривал.

– А сегодня про PandaDoc пишут как про первого «единорога» с белорусскими корнями.

– Это не первая компания с белорусскими корнями, которую оценили подобным образом. Есть публичные компании с истоками в Беларуси – тот же EPAM. Есть огромное количество компаний, у которых был офис в Беларуси или, может быть, всё еще есть офис в Беларуси и которые тоже очень сильно выросли за последнее время. Когда-то и у нас в Беларуси был самый большой региональный офис. Сегодня компания в Минске ликвидирована.

– Вы находитесь в США. А ваши сотрудники?

– У нас сегодня более 650 сотрудников – в США несколько сотен. Юрлица есть в Украине, на Филиппинах, в Польше и Португалии. Много сотрудников эмигрировало из Беларуси. Некоторые из них работали в нашем офисе в Минске, кто-то просто уехал в Украину или Польшу после выборов и сейчас приходит к нам на работу. Собственно, мы и юрлицо в Польше открыли только потому, что туда приехало очень много белорусских айтишников. В украинском офисе у нас больше ста человек. Но сколько из них белорусов, я, если честно, сейчас не скажу. Есть некоторая миграция людей между Украиной, Польшей и Португалией. Кто-то мечтает о солнце, кто-то хочет говорить по-русски.

– Что статус «единорога» даст компании?

– Наверное, нам будет проще нанимать людей. Имидж компании как нанимателя улучшится.

– После выборов-2020 года вы и сооснователь PandaDoc Сергей Борисюк объявили о создании частной инициативы помощи силовикам, которые решили сменить профессию. Компания из-за этого пережила репрессии, уголовное дело. Но, возможно, это помогло также повысить узнаваемость, усилить бренд – все-таки вы не остались в тот момент в стороне...

– Я не знаю. Но это точно было очень тяжелое время для компании. Да, PandaDoc вырос за последний год, но он и до этого рос очень быстро. Плюс пандемия ускорила наш рост. Всё больше и больше компаний подписывались на этот продукт по электронному документообороту. Сейчас у нас десятки тысяч клиентов в англоязычных странах. Пока продукт работает только на английском языке, хотя планируем в ближайшее время выпуск PandaDoc еще на пяти языках.

– В Беларуси вы входили в Парк высоких технологий, что давало право компании на налоговые льготы. Потеря этих льгот – ощутимая потеря?

– Налоговые льготы для продуктовой компании – это, конечно, неплохо, но самое главное – это люди, с которыми ты работаешь и которые приходят в компанию.

Стоимость PandaDoc достигла 1 миллиарда долларов. Новость о том, что стартап с белорусскими корнями стал «единорогом», появилась после того, как в Беларуси было закрыто уголовное дело против сотрудников компании.

Продуктовые компании получаются там, где есть таланты, а не там, где организованы кластеры. Ситуация с талантами в Беларуси была такой: до прошлого года в компании вроде PandaDoc приходили не только белорусы, но и иностранцы – из России, Украины, Казахстана. Нам удавалось привозить людей в Беларусь. А сейчас это невозможно. Мы наблюдаем отток талантов.

– Аркадий Добкин, основатель компании EPAM, в интервью интернет-порталу dev.by оценил отток из белорусской IT-индустрии после выборов-2020 в 10-15 процентов. Вы с такой оценкой согласны?

– Я не могу посчитать. Да и важно не сколько людей уезжает, а какого уровня специалисты уезжают.

– Вам удалось найти новые таланты благодаря той программе помощи силовикам, о которой вы заявляли?

– Не думаю. Все-таки это были не связанные с бизнесом вещи. Моя инициатива с компанией не была связана вообще никак. Она закрыта, и тема закрыта.

– А тема белорусского IT для вас лично закрыта? После того, что произошло с компанией в Минске?

– В целом да. Если в Беларуси изменится ситуация, с радостью будем инвестировать в регион, но пока я не вижу каких-то перспектив.

(DW)

ФАКТ

Якое пакаранне панесла за надпіс «БЧБ жыве» 19-гадовая віцебская студэнтка

*У судзе Кастрычніцкага раёна Віцебска разгледжана крымінальная справа паводле арт.341 КК («Апаганьванне збудаванняў і псаванне маёмасці») у дачыненні да былой студэнткі віцебскага «мастграфа» **Юліі Алейнік.** Яна абвінавачана ў тым, што на бетоннай трубе каналізацыйнага калектара напісала 7 літар: «**БЧБ жыве».***

Раней Юлію адлічылі з трэцяга курса мастацка-графічнага факультэта Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Паводле матэрыялаў следства, раніцай 30 мая 2021 года дзяўчына зрабіла пры дапамозе аэразольнага балончыка з фарбай залацістага колеру надпіс «БЧБ жыве» на каналізацыйным калектары, размешчаным на эстакадным пераходзе паміж вуліцай Праўды і праспектам Фрунзэ над ручаём Дунай.

Сваімі дзеяннямі, на думку пракурора **Ю.Лазарэнкі**, дзяўчына *«знізіла эстэтычныя характарыстыкі гэтай маёмасці, што пацягнула неабходнасць ліквідавання названых надпісаў шляхам зафарбоўвання»*.

Прычыненая шкода складае 28 рублёў 17 капеек. Грошы пайшлі на паліва для аўтамабіля і на заробак маляра, а таксама – на набыццё 6 кілаграмаў акрылавай фарбы.

Адвакат абвінавачанай выказаў сумненні наконт таго, што на зафарбоўванне невялікага ўчастка трубы магло пайсці аж 6 кілаграмаў фарбы. Паводле ягоных дадзеных, гэтага хапіла б, каб зафарбаваць 24 квадратныя метры паверхні. Надпіс жа займаў менш за 1 метр. Адвакат заявіў хадайніцтва аб выкліку ў суд маляра, які зафарбоўваў надпіс. На думку абаронцы, прычыненая шкода нашмат завышана.

Суддзя **С.Кіндзеева** паабяцала «падумаць» аб хадайніцтве і абвясціла перапынак. Але ўжо назаўтра быў вынесены вердыкт: штраф памерам 2610 рублёў.

Юлія Алейнік цалкам прызнала сваю віну. З 6 па 8 ліпеня яна знаходзілася ў віцебскім ізалятары па гэтай справе. Апроч таго, у жніўні 2020 года яе затрымлівалі ва Ушачах за распаўсюджванне улётак з надпісам «Несумленныя выбары». Тады дзяўчыну таксама аштрафавалі.

Юлія Алейнік вучылася вельмі добра, мела выдатныя адзнакі на экзаменах. Пасля выключэння з ВНУ дзяўчыну выселілі з інтэрната.

БЛІЦ-КАМЕНТАРЫЙ

Праравала трубу…

Звычайна каналізацыйныя трубы закопваюць пад зямлю, каб не псаваць гарадскіх пейзажаў. А вось у Віцебску па незразумелых прычынах калектар (так бы мовіць, галоўнае рэчышча) каналізацыі Кастрычніцкага раёна разлёгся на паверхні. Непрывабны з выгляду, месцамі зарослы мохам, ён уяўляе сабой вартае жалю відовішча. Але, як выглядае, мясцовым чыноўнікам вока асабліва не муляў. У іх, відаць, быў адзіны клопат – каб той калектар не праравала…

А вось маладая мастачка, студэнтка мастацка-графічнага факультэта Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.Машэрава **Юлія Алейнік** вырашыла той шэра-зялёны калектар трохі эстэтызаваць, а дакладней выкарыстаць яго ў ідэйным плане. І напісала на ім фарбай з балончыка «БЧБ жыве». Жыве, маўляў, нават на каналізацыйнай трубе. Жывучы, як мох… І хто мог падумаць, што сем някідкіх літар абыдуцца ёй вельмі дорага, як быццам яна тую трубу ўзарвала з усімі выцякаючымі, так бы мовіць, наступствамі.

Суд Кастрычніцкага раёна Віцебска ўбачыў у дзеяннях юнай мастачкі апаганьванне збудаванняў і псаванне маёмасці (так!). Хоць каналізацыйная труба – не храм, не нейкі сакральны помнік, як яе можна апаганіць? Што да псавання, то ўладальнік трубы – «Віцебскводаканал» – выставіў парушальніцы, трэба прызнаць,

больш-менш рэальны рахунак – усяго 28 рублёў з капейкамі. Прыйшоў маляр, за пяць хвілін зафарбаваў надпіс – вось і ўсё. На вуліцах нашых гарадоў такіх маляванак-замаляванак тысячы, і нічога яны не апаганьваюць.

Але «БЧБ жыве» – апаганьвае і псуе! Так вырашыла суддзя **Сняжана Кіндзеева** і ўляпіла дзевятнаццацігадовай студэнтцы штраф у памеры ажно 2610 рублёў. Амаль у 100 разоў (!) больш за ўчыненую шкоду. Відаць, каб усе не зусім законапаслухмяныя грамадзяне запомнілі: труба з фекаліямі недатыкальная. Як Тадж Махал, Калізей ці мінскі помнік гарадавому. Хай сабе спакойна і далей мохам абрастае.

Студэнтку 3-га курса Юлію Алейнік адлічылі з універсітэта. Вядома ж, не толькі за «апаганеную» трубу, а і за ўдзел у мірных пратэстных акцыях. Як быццам яна не мае права адкрыта выказваць сваю грамадзянскую пазіцыю. Што, Канстытуцыя забараняе? Не. Нейкія законы? Таксама не. Дык чаму два гады паспяховай вучобы, мары пра дыплом і прызнанне мастака аказаліся перакрэсленыя размашыстым подпісам рэктара **Валянціны Багатыровай**? Дарэчы, загад аб адлічэнні яна падпісала яшчэ да рашэння суда па «апаганенай трубе». Так, мабыць, Валянціна Васільеўна вырашыла змагацца са студэнцкім вальнадумствам, дапільноўваць выкананне спушчаных зверху ідэалагічных установак. На жаль, атрымаць ад яе каментарый мне так і не ўдалося – рэктарская прыёмная абыякавым, нібы аўтаадказчыка, голасам паўтарала: «Рэктар на совещании».

Не ведаю, якія праблемныя пытанні абмяркоўваліся на той падазрона доўгай нарадзе. Але для мяне відавочна: далёка не ўсё ў парадку ва ўніверсітэце, дзе студэнтаў выганяюць за іншадумства, за надпіс на каналізацыйнай трубе.

Пра тую трубу, не толькі віцебскую, дакладней пра аварыю на ёй, калісьці вельмі трапна напісаў Ніл Гілевіч: *«Так, усе ужо ведаюць, што ў Беларусі / гадоў, можа, з дваццаць таму / трубу разарвала – і справіцца / з гэтай аварыяй страшнай / няма ў нас каму. / Дык гоніць і гоніць, / і прэ, і несе, і фугуе, / і ўсё залівае наўсцяж – / такім залівае, што часам дыхнуць немагчыма… / О Госпадзе Божа ты наш!»*

Народны паэт сказаў па-народнаму проста і ясна. Калектарную трубу дзяржаўнай ідэалогіі ў нашай краіне сапраўды праравала. І дзе знайсці надзейнае заткала, каб яе заткнуць, бо дыхаць сапраўды ўжо немагчыма?..

Антон ЗАГОРСКІ.

Народная Воля

http://www.nv-online.info

1 КАСТРЫЧНІКА 2021 г.

SOS!

Беларускі металургічны завод у Жлобіне запазычыўся па кароткатэрміновых крэдытах на 3,8 мільярда рублёў, гэта на мільярд больш, чым было год таму. Па доўгатэрміновых крэдытах завод завінаваціўся на 1,2 мільярда рублёў, што на 164 мільёны больш у параўнанні з пазамінулым годам.

БАНКРУЦТВА?

БЕЗ КАМЕНТАРЫЯЎ

Выйшлі на волю і... маўчаць

*Пару дзён таму стала вядома, што рабочыя прадпрыемства «Гродна Азот» **Андрэй Башан** і **Вадзім Яфіменка**, якія былі затрыманы сілавікамі, пасля допытаў апынуліся на волі.*

Вядома ж, узнікае пытанне: а з якой нагоды яны правялі некалькі сутак за кратамі? Вадзім Яфіменка на просьбу «Народнай Волі» распавесці пра яго затрыманне і вызваленне коратка адказаў, што ніякіх каментарыяў даваць не будзе, і адразу паклаў слухаўку.

Андрэй Башан наогул на тэлефанаванні не адказвае. Не выйшаў на сувязь і пасля таго, як яму былі накіраваны пісьмовыя пытанні праз месенджар.

Паколькі вышэйзгаданыя рабочыя маўчаць, то можна толькі звярнуць увагу на выказванне ў эфіры СТБ начальніка следчага ўпраўлення КДБ **Канстанціна Бычака**. Ён заявіў, што дзейнасць экстрэмісцкай сеткі «Рабочы Рух» спынена. Паводле яго слоў, прадстаўнікі «Рабочага Руху» быццам планавалі дыверсіі на «Нафтане», «Гродна Азоце», БМЗ і іншых прадпрыемствах, каб паралізаваць іх працу. Так гэта ці не – пакажа час.

Сярод тых, хто застаецца за кратамі, яшчэ чатыры азотаўцы: **Сяргей Шэлест**, **Андрэй Пагерыла**, **Уладзімір Жураўка** і **Валянцін Цераневіч**. На пачатку тыдня іх родныя ездзілі ў Мінск, каб завезці перадачы і заключыць дамовы з адвакатамі. Размаўляць з прэсай родныя затрыманых таксама не адважваюцца.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

СКАЗАНО!

– Целый год мрази призывали к убийству должностных лиц и вооруженному сопротивлению. И вот первая жертва. Реакция должна быть жесткой и беспощадной в рамках закона. Жесткой и беспощадной. С террористами разговоров не будет.

Должны быть приняты меры и к привлечению к ответственности тех, кто находится за границей и руководит этим, финансирует и организует. Каждый должен быть привлечен к ответственности, каждый. Это гибридная война в отношении нашей страны. Вечная память погибшему сотруднику и искренние соболезнования семье,* – такое высказывание депутата Палаты представителей О.Гайдукевича *появилось на днях в сетях.

Безгрешна ли позиция Олега Гайдукевича?

Не будем обращать внимание на известную пропагандистскую риторику О.Гайдукевича. Но нельзя не согласиться с ним в том, что реакция на терроризм «должна быть жесткой и беспощадной в рамках закона». Остается лишь получить ответ на вопрос, имел ли убитый айтишник какое-либо отношение к терроризму. Пока о доказательной базе официальные структуры не говорят. Подождем…

*Безусловно, «каждый (нарушивший закон. – **Ред.**) должен быть привлечен к ответственности, каждый». Но здесь сразу несколько вопросов к самому О.Гайдукевичу. И их «Народная Воля» решила задать вслух:*

– Олег Сергеевич, в стране огромное количество тех, кто осужден за то, что, участвуя в массовых протестных акциях после 9 августа 2020 года, возможно, перешел «красную линию» и допустил нарушение законодательства. Но, скажите, почему до сих пор не осуждены те, кто пошел на явную фальсификацию результатов голосования во время президентских выборов (кстати, есть немало документальных подтверждений этого)?

– Я неоднократно говорил, в том числе и в интервью «Народной Воле», что Александр Лукашенко выиграл эти выборы. Светлана Тихановская могла победить только во сне, поэтому не может быть фальсификаций в таком объеме, который может поставить под сомнение результаты выборов.

Лично мне о фальсификациях ничего не известно. Тихановская набрала около 10 процентов, но, считаю, даже это много.

А вообще, конечно, нужно менять избирательное законодательство. Должна быть такая Конституция, при которой, какие бы выборы ни проходили (даже самые сумасшедшие), в стране всё равно ничего не поменялось бы. Это есть и в Польше, и в некоторых других странах мира. В Польше, например, поменяется президент, но из НАТО страна всё равно не выйдет, ценности не поменяет, ничего не сделаешь, чтобы нарушить государственное устройство.

Вот и мы сейчас примем в феврале Конституцию (надеюсь, народ поддержит) и будем знать: как бы выборы ни прошли, в стране в глобальном плане ничего не поменяется. Я имею в виду фундаментальные устои общества. Геополитический курс не будет изменен.

И фильтры поставим. Ни в одной стране нет такого, что ты утром проснулся, искупался в бассейне и решил, что готов баллотироваться в президенты. Системная политика должна быть, нужно развивать партии и фракции. Ошибка государства, что мы в свое время это не развивали. Сейчас будем всё это исправлять.

– Но вы ушли от вопроса по поводу документальных подтверждений фактов фальсификаций во время выборов, которые были представлены в том числе и на страницах «Народной Воли». Почему до сих пор не понесли наказание те члены избирательных комиссий, кто занимался противозаконными действиями?

– Вот голосуйте за то, чтобы наша партия имела большинство в парламенте, и я тогда буду более предметно такие вопросы разбирать. Но я же в Палате представителей один от ЛДПБ.

Голосуйте за нас, конструктивно-оппозиционную партию, и я смогу разобраться с теми фактами, о которых вы говорите. Но лично мне об этом ничего не известно, я не работаю в прокуратуре.

Для меня эти выборы были законными, честными и легитимными. Но, если есть какие-то вопросы, надо разбираться.

– Люди, которые на самом деле занимались фальсификациями, должны нести уголовную ответственность?

– Безусловно. Нужно только увидеть и доказать, что были такие факты. Тогда я и поверю. Увижу – соглашусь. На тех участках, где я наблюдал, никаких нарушений закона не было.

– Второй вопрос. Смерть Романа Бондаренко шокировала всю Беларусь. Почему не привлекаются к уголовной ответственности лица, имеющие прямое отношение к его захвату, нанесению ему увечий, приведших к летальному исходу? После появления в сети множества видеокадров следствие и суд должны сказать свое слово, почему они молчат?

– Перво-наперво хочу сказать, что смерть Романа Бондаренко – это трагедия. Считаю, что виновные на самом деле должны быть установлены и наказаны. Хотя я не верю в те сливы, которые появлялись по этому делу в Сети. Как не верю ни одному слову тех, кто находится за границей. Все они работают на западные спецслужбы, ни один из них не работает на страну. Все они – предатели, и всех их нужно привлекать к уголовной ответственности.

Но я считаю, что в первую очередь в смерти Романа Бондаренко виноваты те, кто призывал выходить на улицу и что-то там решать. Кто сказал этому парню, что нужно выходить на улицу? Кто ему рассказывал про мирную улицу и мирную революцию? Да не бывает мирных улиц! Поэтому виноват Сергей Тихановский, который сейчас сидит в тюрьме, а раньше, еще до выборов, призывал выходить людей на улицу. Призывал решать судьбу страны на улице. И это он виноват в том, что сейчас люди сидят в тюрьмах, потому что политик должен нести ответственность за тех, кого призывает совершать те или иные действия. Виноваты и те, кто сейчас за границей в отелях едят икру и призывают людей выходить на улицу. Вот они все в первую очередь виноваты в смерти Романа Бондаренко.

Хотя, безусловно, по каждому уголовному делу нужно разобраться и провести расследование. Кто же против? Я только за!

– Генеральная прокуратура Беларуси приняла решение вообще приостановить расследование уголовного дела по факту смерти Романа Бондаренко «ввиду неустановления лица, подлежащего привлечению в качестве обвиняемого».

– Убежден, что рано или поздно это преступление тоже будет раскрыто. Нужно, чтобы всё было обнародовано, я выступаю только за это.

Но, повторюсь, виноваты в смерти парня те, кто позвал его выйти на улицу. В первую очередь их нужно привлечь к ответственности.

– Но избивали Романа другие. И сейчас они на свободе…

– Повторюсь: я верю, что наши правоохранительные органы разберутся по этому уголовному делу.

Алесь СИВЫЙ.

Послесловие

Прочитав это интервью О.Гайдукевича, принципиальные читатели, вероятно, скажут: ну зачем вы связываетесь с этим одиозным человеком? Но у «Народной Воли», друзья, есть неписаное правило: выслушивать всех и давать слово всем – как тем, чьи мысли вписываются в демократический контекст, так и тем, кто придерживается иной позиции. Важно, чтобы интервьюируемый не юлил, не утверждал, что белое это черное, а черное – это белое, не использовал чисто демагогические приемы. Вот здесь и у вас, уважаемые читатели, и у нас, сотрудников редакции, к Олегу Гайдукевичу масса вопросов. Не секрет, что он ярый сторонник А.Лукашенко. И это его право. Но как можно категорически утверждать, что выборы выиграл именно его ставленник? Надо быть слепым (ничего не читать, ничего не видеть, ничего не слышать), чтобы не принимать во внимание те многочисленные нарушения, которые были допущены во время выборов. В конце концов, если исходить из положения Конституционного суда, то избирательная кампания в действительности не завершена до сих пор: Верховный суд, который должен был расставить все точки над «і», не стал по существу рассматривать жалобы кандидатов в президенты, таким образом проигнорировав заключение высшего судебного органа страны.

О.Гайдукевич безапелляционно утверждает, что С.Тихановская «*набрала около 10 процентов*» голосов. Но если, нарушая законодательство, очень многие избирательные комиссии даже не стали вывешивать протоколы итогов голосования, то можно ли вообще верить какой-то цифре?

А что значит такой пассаж: «*должна быть такая Конституция, при которой, какие бы выборы ни проходили (даже самые сумасшедшие), в стране всё равно ничего не поменялось бы*». Но ведь демократические выборы, господин Гайдукевич, как раз и предполагают возможную смену власти. Неужели вы этого не знаете?

А зачем намекать на то, что некие злые силы пытались изменить геополитический курс страны? Участники мирных акций требовали одного: вернуть украденные голоса, восстановить справедливость, наказать виновных в фальсификации при подсчете голосов.

Полагаем, цинично выглядят рассуждения интервьюируемого в связи с насильственной смертью Романа Бондаренко. Многочисленные факты свидетельствуют о том, что этот молодой человек погиб от рук конкретных лиц, и не с лучшей стороны характеризуют следственные органы, которые, по мнению широкой общественности, пытаются навести тень на плетень.

Нет смысла углубляться во многие другие явно ангажированные утверждения господина Гайдукевича. Возможно, это сделают читатели «Народной Воли». Редакция – за плюрализм, поэтому считаем, что разговор будет продолжен.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Бедаваць усё ж не варта, што няўдала легла карта

33-гадовая настаўніца, якая выхоўвае дваіх дзяцей, атрымала ў судзе два гады «хатняй хіміі» за абразу міліцыянера. Пад ягоным здымкам у тэлеграм-канале маладзіца напісала: «Я з гэтым чмом у маладосці гуляла».

Хто ў юнацтве, маладосці,
Як вакол квітнее май,
Не кахаў кагось да млосці?
Ды няма такіх, бадай.
Вось і тая маладзіца
Добра помніць, як цяпер,
Што калісьці лез сляпіцай
Закаханы кавалер.
Хоць і іншыя, канешне,
Падбівалі к ёй кліны,
Хоць былі ў душы і знешне
Больш прыгожымі яны,
З кавалерам на сустрэчы
Пагадзілася дзяўчо.
Быў асілкам ён, дарэчы,
Браў калоду на плячо.
Кавалер маўклівы гэты
Прагматычным быў, лічы:
Ён пра зоркі і планеты
Не расказваў уначы,
Гаварыў, што на пагонах
Тыя зоркі хоча мець.
І яна ад слоў ягоных
Не магла, вядома, млець.
Цалаваліся да рання,
Як хадзілі за сяло.
Ды юначае каханне
Да вяселля не дайшло.
Разышліся іх дарогі,
Як у моры караблі…
Падалася ў педагогі
(Планы гэткія былі),
Стала мамай маладзіца,
А ўчарашні кавалер
Змог да зорак даслужыцца –
Спраўдзіў колішні намер.
І калі ішлі разгоны,
Барацьба дабра са злом,
Засвяціўся твар ягоны –
Хтось, відаць, сарваў шалом.
Маладзіца «брыдкім словам»
Абазвала ў Telegram.
Быў адказ яго суровым:
– Ганьбаваць сябе не дам!
Сам палкоўнік перад строем
Зычным голасам, як гром,
Называў мяне героем,
А яна назвала чмом!
Як на людзі зараз выйсці?
Насміхацца будзе люд!
Зваў у загс яе калісьці,
А цяпер пазваў у суд.

***

На душы ў жанчыны шэра,
Думкі цяжкія наўме:
З-за былога кавалера
Жыцьме дома, бы ў турме.
Ды хоць кепска легла карта,
Бедаваць няма падстаў:
Ёй парадавацца варта,
Што сужэнцам ён не стаў…

Калі нічога не купляць

Мы не за пазухай у Бога,
І грошай мала ці няма.
Але як не купляць нічога,
Дык цэны быццам бы дарма…

Сапраўдны халасцяк

Хто сапраўдны халасцяк?
Я найперш сказаў бы так:
Нешматлікі посуд свой
Мые ён перад ядой…

Эліксір жыцця

Я зусім не на пацеху
Прапаную адкрыццё:
Паміраючы ад смеху,
Падаўжаем мы жыццё.

Сініца і журавель

Калісьці маладзіца
Казала пры патрэбе:
– Лепш у руках сініца,
Чым журавель у небе.
Цяпер іначай трошку
Трактуе думку гэту:
– Лепш родны муж у ложку,
Чым прынц, што з інтэрнэту.

Плот

З суседам з года ў год
Жыць без скандалаў след,
І чым вышэйшы плот,
Тым лепшы твой сусед.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

Што не дазваляе жыць спакойна фермеру з-пад Гродна

*З **Раманам Мажэйкам** я планаваў пагутарыць аб папулярным зараз трэндзе – вырошчванні сельгаскультур без хімічных угнаенняў і гербіцыдаў. Аднак падчас размовы тэматыка значна пашырылася.*

«Займаўся тым, што прыносіла прыбытак, але...»

Раман Мажэйка жыве ў вёсцы Галынка Гродзенскага раёна. Фермерствам займаецца з 2007 года. Ён пенсіянер. Мае ў арэндзе 100 гектараў зямлі, набыў некалькі трактароў, адмысловы інвентар. Спецыяльнай адукацыі не атрымаў, але большасць свайго жыцця адпрацаваў на зямлі, а таму, як сам зазначае, колькі жыве і працуе, столькі і вучыцца, бо інакш у сённяшніх умовах гаспадарку весці немагчыма.

Спрабаваў займацца і раслінаводствам, і жывёлагадоўляй – тым, што давала прыбытак, але жыццё ўвесь час уносіла свае карэктывы.

– *Пачынаў з бульбы,* – згадвае Мажэйка. – *Прывёз з Польшчы насенне, высадзіў клубні на 40 гектарах, быў небывалы ўраджай! Можаце ўявіць: здаў на крухмальны завод 3 тысячы тон бульбы на 75 тысяч долараў (у эквіваленце), а разлічыцца са мною цалкам так і не змаглі.*

Потым гадаваў свіней, меў ферму на 500 галоў і мяса здаваў на перапрацоўку. Але і гэтым доўга займацца не давялося.

– *Афрыканская чума спыніла свіны бізнес,* – уздыхае Мажэйка.

У выніку з’явілася новая тэма.

Праблема знайсці работнікаў

Апошнія гады ва ўсім свеце адчувальна вырасла запатрабаванне на натуральныя прадукты. Гэта ўжо нават не мода, а неабходнасць. А таму зусім не дзіўна, што ў адказ на патрэбы людзей вытворцы пачалі прапаноўваць шмат розных арганічных прадуктаў.

У Беларусі таксама на паліцах крамаў прадаюць арганічную садавіну і гародніну, фермерскае малако і іншыя прадукты. Праўда, кошты на іх у 2–3 разы вышэйшыя, чым на звычайныя, але лічыцца, што яны больш карысныя.

Дзевяць гадоў таму Раман Мажэйка задумаў вырошчваць арганічныя трускалкі. Маўляў, хацелася для дзяцей і ўнукаў чыстых ягад. Пад гэтую культуру выдзеліў 10 гектараў зямлі. Насенне зноў жа набываў за мяжой, прычым браў як ранніх, так і позніх гатункаў.

– *Большасць прадукцыі забіраюць гандляры з Масквы,* – расказвае фермер. – *Ужо некалькі гадоў адзін і той жа пакупнік прысылае фуры і забірае амаль увесь ураджай. Астатнюю частку рэалізуем на гродзенскім рынку. Адным словам, са збытам праблем не маем.*

Паводле слоў спадара Рамана, ураджайнасць трускалак, якія вырошчваюцца без хімічных угнаенняў і гербіцыдаў, не саступае ураджайнасці ягад, якія прадукуюць масава. Праўда, зазначае: яго клубніцы значна смачнейшыя і карыснейшыя для чалавека, але ж вырасціць іх у некалькі разоў даражэй, чым звычайныя, з хімічнай апрацоўкай.

– *У мяне стала працуюць восем работнікаў, якія займаюцца пасадкай, праполкай,* – кажа Мажэйка. – *На збор ураджаю часам даводзіцца наймаць 30–50 чалавек.*

Фермер заўважае, што адной з праблем стала тое, што з кожным годам робіцца ўсё цяжэй знайсці людзей на збор трускалак. Сёлета, кажа, шмат ягад засталося ў полі праз тое, што не хапіла рук, каб сабраць.

Раман Іпалітавіч прызнаецца: ужо і хацеў бы кінуць вырошчванне ягад, але, маўляў, увязаўся ў гэтую справу, а цяпер спыняцца не выходзіць. Толькі апошні раз за насенне новых гатункаў, якія набываў у Іспаніі, заплаціў 8 тысяч еўра – хочаш не хочаш, а трэба ўсё гэта адпрацоўваць.

– *Канешне, рэалізацыя трускалак дае прыбытак, але гэтыя грошы цяпер вельмі хутка з’ядаюць розныя гаспадарчыя патрэбы,* – сумна заўважае фермер. – *Попыт на арганічныя прадукты ёсць, а прапанаваць іх больш і розных – не ў стане.*

«Фермерства не мёд»

Некалькі гадоў таму была задума перавесці ўсю гаспадарку на арганічныя рэйкі. Планаваў фермер Мажэйка вырошчваць збожжавыя і бульбу без хімічных угнаенняў і гербіцыдаў. Пачаў рыхтаваць зямлю пад гэта, але атрымаць сертыфікат аказалася праблематычна.

– *Тады падобныя сертыфікаты выдавалі ва Украіне. Але загнулі цану ў 6 тысяч еўра – я падумаў і адмовіўся,* – згадвае спадар Раман.

Тады яшчэ ён сам ездзіў на BMW, а цяпер у карыстанні толькі бус васьмідзясятых гадоў выпуску. А таму і пра арганічную гаспадарку думак ужо няма. Бо яна патрабуе значных людскіх рэсурсаў і вялікіх грашовых укладанняў.

– *У апошнія гады так усё даражэе, што проста дзіву даешся!* – эмацыйна заўважае фермер. – *Паліва, запчасткі... Трактар за дзень 200 літраў саляркі спальвае. Толькі ў фонд сацыяльнай абароны за сваіх работнікаў штоквартальна плачу 4 тысячы рублёў. Сёння фермерства не мёд, асабліва калі хочаш займацца арганічным раслінаводствам.*

Чаму так?

Задумаў фермер узяць новы малы трактар у лізінг, а каб вырашыць гэтае пытанне, папер патрэбна столькі, што партфель не зашпільваецца. І трактар даводзіцца купляць не беларускі, а кітайскай зборкі, бо па цане велізарная розніца.

– *Ну а што рабіць, калі беларускі трактар каштуе 40 тысяч долараў, а такі ж кітайскі – 15 тысяч?* – задае рытарычнае пытанне спадар Раман.

Падобная сітуацыя і з запчасткамі для тэхнікі. Нядаўна давялося замяніць гідраразмеркавальнік у трактары, то беларускі каштуе 3 тысячы рублёў, а зроблены ва Украіне і прывезены ў Беларусь – 1,5 тысячы. Купіў украінскі.

Летам, каб падключыць палівачныя агрэгаты, патрэбна шмат электраэнергіі. Электралінія праходзіць побач з полем. Дастаткова паставіць адзін слуп, каб замацаваць на ім трансфарматар, але гэта невырашальная праблема, таму вымушаны выкарыстоўваць бензінавыя генератары, якія вельмі затратныя.

Мы сустрэліся ў полі – спадар Раман сам апрацоўвае яго на трактары. І гэта пры тым, што пару месяцаў таму перанёс аперацыю на сэрцы.

– *Няма каму даверыць дарагую тэхніку,* – ён усміхаецца, але вочы сумныя. – *Тут ёсць трактарысты, але такія, што за рулём могуць і заснуць.*

Дарэчы, у Мажэйкі двое дарослых сыноў, напачатку яны працавалі ў бацькі на гаспадарцы, але апошнія гады, калі заробкі зусім упалі, вымушаны былі з’ехаць у горад.

Міхал КАРНЕВІЧ.

На здымку: фермер Раман Мажэйка.

АНТЫРЭКОРД

Два дні таму ў Беларусі адбылося 29-е павышэнне цэн на аўтамабільнае паліва

Цяпер кошт 1 літра бензіна АІ-92-К-5 Еўра – 1 рубель 99 капеек, АІ-95-К-5 Еўра – 2 рублі 9 капеек, АІ-98-К-5 Еўра – 2 рублі 31 капейка, ДП – 2 рублі 9 капеек.

ТАМ, У НИХ

«Талибан» запретил афганским женщинам учиться в университете

Новый ректор Кабульского университета объявил, что запрещает женщинам преподавать или учиться в вузе, пока не будет установлен *«настоящий исламский порядок»*, пишет *ТАСС* со ссылкой на пакистанский телеканал *AJK*.

«Я передаю вам свои слова как ректор Кабульского университета. До тех пор, пока реальная исламская среда не будет обеспечена для всех, женщинам не будет разрешено поступать в университеты или работать там. Сначала ислам!» – сообщил ректор **Мухаммад Ашраф Гайрат**.

Ректора назначили представители террористического и запрещенного в России движения «Талибан».

«Талибан» 15 августа объявил, что взял под полный контроль Афганистан. Президент **Ашраф Гани** сбежал из страны. Террористы потребовали, чтобы все иностранцы покинули страну или зарегистрировались у представителей «Талибана».

Сразу после взятия Афганистана террористы ввели новые правила для женщин. При этом они пообещали уважать их права *«при условии, если те будут носить чадру»*. Обещание не помешало боевикам 25 августа запретить женщинам выходить из дома на работу. Также они запретили всем женщинам Афганистана заниматься спортом. Кроме того, талибы запретили мужчинам брить бороды и посещать барбершопы.

КАТАКЛИЗМЫ

Лава из вулкана на Канарских островах приблизилась к океану

Лава от извержения вулкана на испанском острове Пальма, входящем в Канарский архипелаг, подошла к Атлантическому океану на расстояние 800 метров, пишет *El Pais*.

По информации издания, один из двух потоков лавы замедлился, но второй набирает скорость и движется к побережью. Он направляется в сторону города Тодоке.

При контакте лавы с водой в результате химической реакции произойдет выброс в атмосферу токсичных паров, в том числе соляной кислоты, которая опасна для дыхания и раздражает глаза и кожу.

Во время извержения, которое началось 19 сентября, обрушились около 600 зданий. На острове эвакуированы 6,2 тысячи человек. Информации о жертвах и пострадавших нет.

Институт вулканологии Канарских островов спрогнозировал, что извержение может продолжаться до 84 дней. Предыдущий раз, в 1971 году, на острове извергался вулкан Тенегия.

НА СВЯЗИ – СТОКГОЛЬМ

Кто стал лауреатом альтернативной Нобелевской премии

Имена лауреатов международной награды Right Livelihood Award, больше известной как альтернативная Нобелевская премия, были названы в Стокгольме 29 сентября на пресс-конференции, транслировавшейся в интернете в режиме реального времени.

Число претендентов на эту награду в 2021 году было рекордным: 206 человек и организаций из 89 стран мира. Вот истории тех, кого выбрало международное жюри.

Владимир Сливяк

Россиянин Владимир Сливяк – сопредседатель некоммерческой организации «Экозащита!» и активный борец против загрязнения окружающей среды. За последние годы он сумел реализовать целый ряд проектов, подвергающих критическому анализу разработку ископаемых видов топлива, использование атомной энергии и транспортировку радиоактивных отходов.

Под руководством Сливяка «Экозащита!» в 2013 году стала первой в России группой экоактивистов, которая запустила кампанию против угольной энергетики. В 2014 году в Калининграде было остановлено строительство атомной электростанции – благодаря тому, что НПО Сливяка удалось привлечь внимание общественности и международных инвесторов к рискам, связанным с этим проектом.

Марте Ванду

Вот уже несколько десятилетий активистка из Камеруна Марте Ванду борется за права женщин и детей.

В 1998 году Ванду основала неправительственную организацию под названием Action Locale pour un Développement Participatif et Autogéré (ALDEPA, «Местные действия для

совместного и самоуправляемого развития»). Основные сферы работы этой НПО связаны с образованием, а также психосоциальной и правовой поддержкой девочек и женщин. За более чем 20 лет работы сотрудники ALDEPA помогли 50 тысячам девочек, проживающим в основном в северных регионах Камеруна – там, где активно действует исламистская группировка «Боко Харам».

Фреда Хьюсон

Фреда Хьюсон отстаивает интересы коренных народов Канады, в частности, требуя уважать их мнение при реализации строительных проектов.

С 2010 года Хьюсон, являющаяся вождем одного из коренных народов Канады, живет на его исторической родине в провинции Британская Колумбия. Там она основала центр лечения травматического постколониального синдрома. Центр также стал площадкой для протестного движения коренных народов. Вместе со своими единомышленниками 57-летняя активистка борется сейчас против прокладки газопровода по территории Британской Колумбии.

Деятельность Хьюсон направлена не только на сохранение культуры коренных народов Канады, но и на защиту окружающей среды и прав человека.

Legal Initiative for Forest and Environment (LIFE)

Англоязычное название индийской организации гражданского общества Legal Initiative for Forest and Environment можно перевести на русский язык как «Правовая инициатива в защиту леса и окружающей среды».

Она была основана в 2005 году индийскими адвокатами Ритвиком Дуттой и Рахулом Чоудхари, которые обратили внимание, как трудно в их стране добиться правосудия по делам, связанным с экологическими проблемами. Сегодня LIFE помогает отдельным населенным пунктам защитить себя от угроз, вызванных причинением ущерба природе, в частности строительными проектами или вырубкой лесов. Кроме того, правозащитники пытаются привлечь к ответственности тех, кто загрязняет окружающую среду и вредит здоровью людей.

***

Международная награда Right Livelihood Award, или альтернативная Нобелевская премия, вручается в Стокгольме с 1980 года. Традиционно ее лауреатами становятся люди и организации, которые активно борются против загрязнения окружающей среды, ядерной угрозы, нарушений прав человека и дискриминации представителей меньшинств.

(DW)

КТО ЕСТЬ КТО

Мумия возвращается

Разумеется, никто не ждал, что зюгановская КПРФ вдруг вспомнит славные революционные традиции своих далеких политических предков и возглавит протестное движение под старым добрым лозунгом «Долой самодержавие!». От первых большевиков Зюганов и его подручные далеки примерно так же, как г-н Гундяев от первых христиан. Я вовсе не хочу сказать, что первые христиане или первые большевики были белые (красные) и пушистые. Но они были совсем другие.

Поэтому опасения олдовых либералов, что дай только КПРФ волю – и она вновь зальет страну кровью, лишены оснований. Нет на это драйва у насквозь конформистской, глубоко вписанной в путинскую систему партии Зюганова. Однако от первых большевиков эта партия отличается не только политическим темпераментом, но и идеологией.

Посткоммунистические партии восточноевропейских сателлитов СССР тоже отличаются от своих родоначальников. Но «в другую сторону». Отказавшись от сталинской ереси в марксизме, они просто вернулись к его либерально-реформистской, социал-демократической версии. КПРФ так и не родила из себя ничего социал-демократического. Она пошла по пути синтеза сталинизма с крайне правой консервативной идеологией охранителей-монархистов и черносотенцев.

Восточноевропейские посткоммунисты тоже не революционеры. Они представляют не столько «интересы угнетенных трудящихся», сколько интересы корпоративно-бюрократических элит. Но они вполне интегрированы в систему современного социал-либерального капитализма. Они не посягают на «буржуазные свободы», а в ряде случаев и защищают их от атак с правоконсервативного фланга. От традиционалистов и клерикалов.

КПРФ же с ее «православным сталинизмом» стала органической частью системы путинского «нового самодержавия». Определяющей чертой ее идеологии остается кондовый антилиберализм. Тема защиты «буржуазных свобод» всегда была ей глубоко чужда. Именно это мешает ей вернуться к традициям первых большевиков.

Но не всё так просто. Естественная эволюция «путинского самодержавия» неотвратимо толкает его от «гибридного авторитаризма» к «новому тоталитаризму» фашистского типа. По мере перехода от «авторитарной деполитизации» к тоталитарной политической мобилизации растет давление на общество. Это вызывает недовольство части умеренно-консервативных обывателей-«ватников» – основной опоры путинской диктатуры на ее «гибридной» стадии. Первая реакция такого обывателя – выразить свое недовольство, проголосовав за партию вполне системную, идеологически близкую режиму (такую же антилиберальную, антизападную, великодержавно-шовинистическую), но как бы немного оппозиционную.

Неототалитарная система не может допустить осыпания парадной картинки широкого единения общества вокруг власти. Различные формы демонстрации этого единения – обязательный ритуал, через который и осуществляется тоталитарная политическая мобилизация, принуждение к лояльности. Поэтому «партия вождя» всегда должна иметь подавляющее превосходство над своими «оппонентами», даже самыми идеологически близкими, ручными и послушными.

Митинг коммунистов в Москве 25 сентября. Фото: kprf.ru.

И если вдруг начинается отток голосов от «партии власти» к оппозиции, даже верноподданнической и имитационной, она тут же становится объектом прессинга вслед за уже выдавленной из легального политического поля оппозицией несистемной. Она тоже оказывается чужеродным элементом системы, нежелательным излишеством.

Скачкообразный прирост голосов, поданных за КПРФ (около трети от всех принявших участие в «выборах»), складывается из двух основных компонентов. В большей части это голоса тех самых «умеренных ватников», ушедших от «Единой России», в меньшей части – голоса последовавших призыву Навального и его команды. Это голоса граждан либо демократических, либо либеральных взглядов. Превращение КПРФ в магнит, притягивающий голоса всех недовольных, абсолютно неприемлемо для Кремля. Кремль будет «конфисковывать» полученные КПРФ дополнительные голоса, перекрывать ей кислород. Это ставит КПРФ перед выбором: либо полное поглощение и переваривание «Единой Россией» (например, в форме создания какого-нибудь «патриотического фронта» по образцу ГДР или ЧССР), либо сопротивление. Со всеми вытекающими репрессивными последствиями.

Зюгановская партноменклатура, скорее всего, будет склонна выбрать первый вариант. Но в КПРФ имеется и новая генерация активистов и функционеров, которые смотрят на партию в первую очередь как на карьерный лифт. Мумифицированный рудимент имитационного плюрализма таким лифтом быть не может. Многие из этих «новых людей» попытаются (а кто-то уже пытается) сопротивляться. Это прагматики, свободные от догматической зашоренности. В том числе и от православно-сталинистских «тараканов» Зюганова. А логика сопротивления прессингу диктатуры будет толкать их к принятию общедемократической повестки.

Это не значит, что «обновленцы» смогут легко отказаться от свойственного КПРФ государственнопоклонничества и великодержавия, благодаря которым партию и считает «своей» основная часть ее консервативно-патерналистского электората. Но они вполне могут попытаться отказаться от наиболее одиозных, мракобесных форм государственнопоклонничества. И аккуратно «привить» к умеренно-консервативной повестке общедемократическую «веточку».

Вполне возможно, что все эти попытки окажутся попытками оживить мумию. А мумия так и останется мумией. Но, как написал Лев Рубинштейн, *«надежда – это такая же необходимая для жизни функция организма, как, например, обмен веществ»*. В любом случае игла с кощеевой смертью путинизма находится в руках умеренно-консервативной части общества. Режим падет тогда, когда требования освобождения политзаключенных, отмены репрессивно-запретительного законодательства, восстановления в полном объеме политических свобод (слова, собраний, объединений) станут требованиями этой его части.

Александр СКОБОВ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
1 КАСТРЫЧНІКА 2021 г.

ЭКСКЛЮЗІЎ

Генадзь БУРАЎКІН:

«Стандарты дыктатуры і стандарты дэмакратыі супасці не могуць»

(З дзённікавых запісаў)

2012 год. 11 верасня

Дзень адпавядае вызначэнню «залатая восень» – і я спрабую сесці за рабочы стол. Але словы чамусьці не ідуць. Няма той лёгкасці, калі яны прыходзяць нібы самі сабой. Дзіўлюся, нават злуюся на сябе, але натхненне і блізка не хоча са мною суседзіцца. Ці «растрэніраваўся», ці проста пастарэў. Памераў ціск – і ўсё стала зразумела. Давялося піць каву і ляжаць на тапчане. Трохі палягчала, але было не да вершаў. Пазбіраў яблыкі, трохі пакасіў траву, спаліў смецце...

18 верасня

У апошнім «ЛіМе» прагледзеў публікацыі да 100-годдзя М.Танка. Добра, што адзначылі юбілей шырока і з належнай павагай. Але не хапіла мне ў матэрыялах (артыкулах, успамінах) шырыні і глыбіні роздуму над творчасцю сапраўды выдатнага паэта. Мнагавата шкалярства (нават у В.Рагойшы). А вось старонкі кнігі Ул.Калесніка ўражваюць. Гэта і сапраўдная літаратура, і сапраўдная аналітыка. Яе гэтак не хапае нашым сённяшнім крытыкам. Ці то яны слаба дасведчаныя, ці то нейкія палахлівыя ў сваіх высновах. Ці то проста чужыя ў дачыненні да беларускай літаратуры. А шкада. Мала напісаць твор, трэба яго яшчэ сур'ёзна прачытаць (як зрабіў Бялінскі з Пушкіным, Бярозкін – з Куляшовым, Стральцоў – з Багдановічам, Адамовіч – з Гарэцкім). Гэта так патрэбна ў сённяшнія прагматычныя дні!..

Вечарам «Свабода» агаломшыла паведамленнем аб смерці Уладзіміра Пузыні (72 гады). Гэта агромністая, непапраўная страта для беларускай культуры. Такога другога майстра народных нацыянальных інструментаў у нас няма. А які гэта быў шчыры беларус! Які слаўны, вясёлы чалавек! Зусім нядаўна ён тэлефанаваў мне і на пытанне пра здароўе адказаў гарэзліва: «Яшчэ п'ю…» І вось няма Валодзі, які ўмеў абудзіць мелодыю не толькі ў сурме ці дудзе, а і ў чарацінцы і саломінцы. Прыветлівы, вусаты хлопец у вышыванай кашулі і саламяным брылі гукамі сурмы пачынаў З'езд за Незалежнасць, многія нашы святы і мітынгі. Наш родны, наш незабыўны сурмач. Бывай, Валодзя! Бывай, музыка!..

23 верасня

Непрыветлівы, змрочны дзень. Прапаліў усе печкі (і на кухні). І тут да мяне раптам заявіліся Уладзімір Някляеў і Ігар Шкляраўскі. Ігар толькі што прыехаў з Масквы (пагуляць у казіно) і захацеў пабачыцца. Селі ў кухні. Сабраў тое-сёе на стол, бо Валодзя з Ігарам, акрамя бутэлькі чырвонага сухога «Мерло» і кавалка карэйкі, нічога не прывезлі.

Ігар гэткі ж худы і натапыраны. Чамусьці начапіў усе свае лаўрэацкія медалі і такім чынам нібы напомніў мне, які ён таленавіты і прылашчаны. Расказваў увесь час пра нейкіх алігархаў, якія яго любяць і даюць яму грошы на казіно (дзе ён часцей за ўсё прайграе) і выданне кніг. Нашы праблемы і «балячкі» (перш за ўсё палітычныя) яго мала турбуюць. Ён лёгка гатовы супрацоўнічаць з Лукашэнкам, калі той згодзіцца яго падтрымаць. Выношвае ідэю паставіць у Магілёве на беразе Дняпра помнік хлопчыку з вудачкай (самому сабе – юнаму). Чытаў тры новыя вершы. Выдатныя! Паэт ён бліскучы і надзіва арганічны, светлы.

Валодзя Някляеў, відно па ўсім, пакутуе ад свайго сённяшняга становішча палітычнага дзеяча. Не зусім гэта ягонае, але адступаць ужо позна. Мне яго шкада, але што тут паробіш? Відаць, хацеў пра тое-сёе пагаварыць са мною, але Ігар замінаў. А мы ж абое яго любім…

Пад канец Ігар раптам пачаў спяшацца ў Мінск. Я, наіўны, ніяк не мог даўмецца, у чым справа, пакуль Валодзя са смехам не тыцнуў мяне носам у горкую рэальнасць: хутка адчыняюцца казіно…

28 верасня

Зранку было хмурна. У абед неба ачысцілася і выглянула сонца. Кінуўся збіраць яблыкі. І раптам чую ад ганка голас – прыехаў Фядута. Прывёз мне абяцаны том паэзіі Янкі Юхнаўца. Запрасіў Сашу на кухню, ускіпяціў каву і прапанаваў кілішак каньяку. Ён не толькі не адмовіўся, а, наадварот, са смакам кульнуў некалькі чарак. Гаварылі пра многае (пра сітуацыю ў краіне, пра новыя кнігі, пра некаторыя моманты ягонага турэмнага жыцця). Не абмінулі і Уладзіміра Някляева. Я выказаў шкадаванне, што ён залішне ўцягнуўся ў палітыку.

Генадзь Бураўкін з маці. 2013 год.

«Адпусціце вы яго!» – узмаліўся. «Для гэтага ён павінен сам прыняць рашэнне», – адказаў мне Фядута і ашарашыў мяне навіной, што Валодзя збіраецца прымаць удзел у прэзідэнцкіх выбарах 2015 года. Гэта значыць, што паэзія зноў адыходзіць (ва ўсіх сэнсах) на другі план. Мяне гэта ўсё, вядома, засмуціла. Але жыццё ёсць жыццё…

2 кастрычніка

Вечарам слухаў «Свабоду» – у «Вольнай студыі» выступаў Іван Драч. Гаварыў разумна, шчыра і памяркоўна, не так запальчыва і горача, як Дзмітро Паўлычка. Але адчувалася, што і ва Украіне цяпер вельмі няпроста. Самыя высокія словы сказаў Іван пра Ніла Гілевіча, Рыгора Барадуліна і пра мяне (назваў мяне наогул братам). І я горка ўсміхнуўся – усе мае блізкія сябры ў Кіеве (Паўлычка, Драч, Алейнік) – Героі Украіны, а я (як і Ніл, і Рыгор) – «пятая калона», адзін з пастаянных удзельнікаў «чорных спісаў»…

11 кастрычніка

Прачытаў у «Народнай Волі» артыкул Валеры Косткі «Правда дъявола». Разумны і даходлівы матэрыял пра сітуацыю ў краіне. Асабліва мне спадабалася месца, дзе Валера піша (у адказ на дэмагогію Лукашэнкі і ягоных падпявал) пра так званыя двайныя стандарты палітыкаў Захаду. Ніякіх падвойных стандартаў на самой справе няма. Ёсць стандарты дыктатуры і стандарты дэмакратыі, і супасці, сысціся яны не могуць. І, магчыма, нават шчыра той-сёй у нас шукае гэткі несправядлівы падыход да «беларускага пытання». А тут усё проста: мы жывём па законах дыктатуры, і нам чужыя прынцыпы дэмакратыі, а заходнікі не могуць зразумець і прыняць тое, дзе груба парушаюцца парадкі цывілізаванага (дэмакратычнага) свету. І чакаць «збліжэння» гэтых полюсаў больш чым наіўна…

Разумны, цікавы чалавек В.Костка. Вось такіх бы паболей ды яшчэ ў авангардзе апазіцыі. Нешта ён там не да месца, не ведаю чаму.

13 кастрычніка

Па тэлевізары (АНТ) перадалі новы фільм да 100-годдзя Максіма Танка. Вельмі слабы, традыцыйна гладзенькі і фармальны. Няўдалы вядоўца М.Мішчанчук – халодны, трошкі нават нечым напалоханы школьны настаўнік (такое ўражанне, хоць на самой справе ён – прафесар). Нейкія «нежывыя» (акрамя Васіля Зуёнка) і іншыя ўдзельнікі. Вершы падабраны часам «тэматычна» і таму не робяць уражання. Танк як выдатны паэт не відзён і не чуцён. Расчараваў і ягоны сын Максім, мала таго, што практычна нічога цікавага не сказаў, дык яшчэ і гаварыў увесь час па-руску…

Такімі фільмамі – пра носьбітаў дзяржаўных узнагарод і званняў – мы толькі адбіваем у людзей ахвоту больш ведаць сваіх герояў, больш чытаць (і разумець) паэзію.А якая ж выдатная асоба – складаная, супярэчлівая, непаўторная – Максім Танк! Як бы можна (і трэба!) было сказаць пра яго, усхвалявана, разумна і цёпла!..

1 лістапада

У некаторых СМІ разгарэлася своеасаблівая міні-дыскусія, лічыць ці не Навіцкага, які паляцеў на новы зорны «тэрмін», героем беларускай касмічнай гісторыі. А ўсё, па-мойму, вельмі проста: вядома, герой, вядома, беларус-касманаўт, але персанаж расійскай касмічнай гісторыі. Нарадзіўся ў Чэрвеньскім раёне, але ж рыхтаваўся да палёту ў Расіі і паляцеў на расійскай тэхніцы і на расійскія грошы. Не трэба нашай дзяржаве прысвойваць сабе чужыя заслугі. Будзем радавацца, што яшчэ адзін беларус сягнуў да зор, але аддамо належнае (і славу) Расіі – гэта яна запусціла яго ў казачны палёт.

Да чаго ж няўклюдная наша тутэйшая прапаганда! А трэба быць проста праўдзівымі і аб'ектыўнымі. І будзем Навіцкага чакаць на зямлі, у тым ліку і на радзіме – у Чэрвеньскім раёне. Расійскага касманаўта, беларуса.

3 лістапада

Вечарам (ужо ў Мінску) патэлефанаваў Г.І.Данілаў. Запрашаў разам (з В.Кебічам, І.Лучанком і інш.) адзначыць гадавіну Кастрычніцкай рэвалюцыі. Казаў, што ўсе яны вельмі паважаюць і памятаюць мяне. Я адмовіўся, бо заняты. Але, калі казаць шчыра, я б і не пайшоў у гэтую кампанію. Бясспрэчна, таленавіты, але, па-мойму, сур'ёзна псіхічна нездаровы Лучанок, які нясе ўсякую лухту на Беларусь і адкрыта выслужваецца (і песнямі, і паводзінамі) перад Масквой. Глыбока несімпатычны мне алкаголік Кебіч, які гатовы быў, калі ўзначальваў урад, прадаць Беларусь Расіі. Данілаў, што настальгуе па савецкім часе і «моцных» кіраўніках… Так, я даўно іх ведаю. Толькі гэта не тыя людзі, з якімі я хацеў бы быць побач, якім мог бы прыадчыніць душу. Хай яны абыходзяцца без мяне.

4 лістапада

Вялікае, неспадзяванае расчараванне – аўтарскі вечар Эдуарда Ханка ў Белдзяржфілармоніі. Зала паўнюткая, атмасфера добразычлівая, а праграма – неарганізаваная, сумбурная, правінцыяльная. Амаль не было чамусьці зорак, толькі Ядзя Паплаўская, Саша Ціхановіч ды Іна Афанасьева. Ніякай рэжысуры, ніякай асноўнай скразной думкі. Эдуард яўна пераацаніў свае здольнасці, узяўшы на сябе ролю і вядучага, і рэжысёра, і рэдактара. І атрымалася гэткая хатняя сямейная вечарына з відэапраглядамі і ўспамінамі.

Усе артысты выступалі пад фанаграму (часта не лепшую). Перабор з дачкой – ажно чатыры песні. Перабор з дзіцячым танцавальным ансамблем «Палескія зорачкі» з Мазыра. Зусім недарэчны дуэт «СССР» з Расіі – былыя афганцы спявалі песні ўласнага аўтарства. Навошта была прысутнасць (і выступленне) дэпутата Дзярждумы Клінцэвіча? Чаму не было многіх калег Ханка? І ўжо незразумелым хамствам было тое, што ў рускамоўных песнях называліся (кожны раз) паэты, а ў беларускіх – ні разу. Няўжо Эдзік сапраўды лічыць, што І.Рэзнік і Л.Рубальская – «выдатныя майстры слова», а мы з Нілам Гілевічам – няўмекі і няўдаліцы? Ох, як часта ў нас такое бывае!

Калі б не заключны «блок» Паплаўскай і Ціхановіча, дык можна было б вечар назваць самадзейным і непрафесійным.

Прагучалі тры мае песні – «Саперніца», «Малітва» і «Завіруха» («Белы снег»). Сустракалі вельмі добра, асабліва дзве апошнія…

Калыханка ад Бураўкіна. 2013 год.

Вярталіся мы з Юляй амаль раззлаваныя. Можна ж было наладзіць свята музыкі. Песні ж у Ханка сапраўды цудоўныя і папулярныя. А тут так усё спехам кінулі ў мех і высыпалі на даверлівых гледачоў. Дарма зрабіў гэта Ханок, дарма. Ён варты куды большай павагі, любові і ўдзячнасці. А атрымаўся шэраговы аўтарскі канцэрт. Шэраговы.

27 лістапада

Сёння «Народная Воля» дала вялікую нізку маіх новых вершаў. І нечакана на мяне абрынулася мноства тэлефонных званкоў. Яны былі не толькі ад мінскіх сяброў, але і з Магілёўшчыны (Ф.Шкірманкоў, М.Яцкоў), з Віцебшчыны (М.Даргель), з Глуску (Н.Сандамірскі)... Вядома, прыемна. Ніколі не думаў, што будзе такая рэакцыя. Як мне здавалася, былі ў мяне (у той жа «Народнай Волі») публікацыі нікольі не горшыя. Але такога розгаласу не было. Паразважаўшы, я прыйшоў да высновы, што людзі (чытачы) засумавалі па так званай грамадзянскай лірыцы. Залішне многа ў паэзіі апошняга часу або агульных рэфлексій, або лабавой газетчыны. А споведнай лірыкі, гарачага грамадзянскага пачуцця не хапае. А мне тое-сёе ўдалося. Вось людзей нераўнадушных гэта і зачапіла. Значыць, недарэмна мы хвалюемся і недарэмна сядаем за стол з чыстым аркушам паперы. Слова сумленнае і небяздарнае жыве і патрэбна.

3 снежня

Быў на сустрэчы ў школе №212. Прайшло ўсё добра – вучні слухалі ўважліва, па-мойму, усё правільна ўспрымалі. Раскупілі ўсе кнігі, якія мы з Людмілай Васільеўнай Несцяровіч прывезлі. Хораша пагаманілі з настаўніцамі, выслухалі іх турботы і трывогі. Выціскаецца са школ беларуская мова. На родную літаратуру ў старэйшых класах адводзіцца ўсяго дзве гадзіны. І, як прызналіся выкладчыцы, палова з іх траціцца на тое, каб растлумачыць сэнс тых ці іншых слоў. Няма элементарнага ведання беларускай мовы. Якое ўжо тут адчуванне прыгажосці стылю ці своеасаблівасці пісьменніка! Вакол усё (усе прадметы, выхаваўчая работа, розныя мерапрыемствы) вядуцца па-руску. Беларуская мова ўсё больш робіцца непатрэбнай «абавязалаўкай», адпіхваецца ў закутак, пачувае сябе чужой.

Дзяржава нічагусенькі не робіць, каб неяк падтрымаць матчыну мову, заахвоціць яе вывучэнне вучнямі і педагогамі. Нейкае інтэлектуальнае вар'яцтва, пачварнае самаедства. Усё трымаецца на голым энтузіязме, на тых шчырых патрыётах, якіх, на жаль, усё менее. У педуніверсітэтах скарачаюць выпуск беларускамоўных настаўнікаў, ды і тыя, хто атрымлівае адпаведны дыплом, часта самі не ідуць далей «трасянкі».

Паплакаліся адны адным, хоць трохі, як кажуць, адвялі душу. А дзеткі нейкай генетычнай памяццю цягнуцца да беларушчыны, з радасцю адгукаюцца на беларускія вершы, калі яны мілагучныя і шчырыя. Але над усім вісяць сталінскія вусы самага зацятага ворага ўсяго нацыянальнага, які па іроніі лёсу і народнай даверлівасці стаў самым галоўным чыноўнікам, прарасійскім і па сваіх памкненнях, і па сваім характары… Сумна.

15 снежня

У філармоніі адбыўся агульнагарадскі вечар, прысвечаны Янку Купалу і Якубу Коласу. Раней юбілеі песняроў адзначалі асобна. Цяпер вырашылі сэканоміць – няма чаго траціць увагу, сілы і грошы на кожнага нацыянальнага генія, хопіць аднаго вечара на дваіх. Гэта ж не хакеісты ці модныя папсавікі – можна ўсё правесці сціпла. І ў залі, вядома ж, не было высокага кіраўніцтва. Гэта раней на такія мерапрыемствы лічылі абавязкам (і гонарам) прыйсці і П.Машэраў, і Ц.Кісялёў…

Людзей было шмат. Мяне, вядома ж, ніхто запрашаць не збіраўся, бо ўсё рабілася афіцыйна. Запрашэнне даў Міхась Канстанцінавіч Міцкевіч, сын Якуба Коласа.

Урачыстасць была праведзена арганізавана і прыстойна, праўда, даволі звычна, у традыцыях урадавых канцэртаў. Спевакі спявалі прафесійна, артысты чыталі вершы юбіляраў выразна. «Ад нашчадкаў» выступілі Мікола Мятліцкі (верш пра Купалу) і Навум Гальпяровіч (верш пра Коласа). У Мятліцкага была доўгая графаманістая пуга. У Гальпяровіча – верш прахадны, але кароткі.

Незабыўнымі атрымаліся дзве падзеі вечара: выступленне Міхася Канстанцінавіча і Генадзя Аўсяннікава. Першы гаварыў разумна, шчыра і прачытаў на памяць раздзел з «Сымона-музыкі», дзе дастаецца і маскалям, і ляхам. Зала слухала, сцяўшы дыханне, і пасля ўзарвалася сапраўднай авацыяй. Гэта было не проста слова сына класіка, а грамадзянскі ўчынак, калі быў адкінуты чыноўніцкі хваласпеў і сказана пра самае галоўнае, чым жылі нашы геніі, – пра лёс Беларусі.

А потым проста геніяльна прачытаў славутага Купалавага «Мужыка» Гена Аўсяннікаў. Як жа надзённа гэта прагучала: «Я буду жыць, бо я мужык!», «Што чалавек я, хоць мужык!» Зноў выбухнула зала, усё зразумеўшы і ацаніўшы веліч і прароцтва Купалы…

18 снежня

Калі прыходзіць «Народная Воля» і там ёсць матэрыял Святланы Калінкінай, я адразу яго пачынаю чытаць. Люблю гэтую журналістку, па-мойму, зараз найлепшую ў Беларусі. Чалавек са светлай галавой, вельмі чулым сэрцам, аналітычным талентам і высокім прафесійным майстэрствам. Вось і сёння яна выступіла з бліскучым артыкулам «Людаедства». Дакладна, глыбока і балюча. Не сумняваюся, што многія (а жанчыны дык і са слязамі) прачытаюць яго, усхвалююцца і цалкам пагодзяцца з аўтарам. І толькі так званыя «власть имущие» зноў зробяць выгляд, што гэта іх не датычыцца і тупа, халодна прамаўчаць. У каторы раз.

Пры савецкай уладзе на выступленні прэсы абавязкова рэагавалі (іншая справа як – часам фармальна, а часам і па-езуіцку), але не прыкідваліся абыякавымі да «голасу народа». А цяпер чыноўнікі проста плююць на журналістаў, а на «нячэсных» дык яшчэ могуць і падаць у суд ці нават закаваць у кайданкі. Нібы рэальна жыве ў нас дзве дзяржавы – адна лукашэнкаўская, грозная і ўсемагутная, а другая «просталюдзінная», бедная, напалоханая і бяспраўная. Яны неяк суіснуюць, не часта перасякаючыся і не верачы адна адной, пазбягаючы рэзкіх канфліктаў. І самае страшнае, што многіх гэта задавальняе, многія да гэтага прывыклі. Вось Святлана і спрабуе разбудзіць сумленне, прымусіць людзей думаць і разважаць.

(Працяг у наступным нумары.)

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Сколько денег налогоплательщики тратят на БРСМ?

Сегодня Минюст массово подает иски о ликвидации негосударственных общественных организаций. Они платили налоги, обеспечивали людей работой, зарплатой. И, самое главное, не просили денег из бюджета – зарабатывали и находили их сами. Но есть организации, КПД которых стремится к нулю. Однако они финансируются из бюджета. И денег на их содержание из карманов налогоплательщиков тратится не так уж и мало.

«Народная Воля» посмотрела, сколько денег за пять лет было выделено из бюджета, например, на общественное объединение «Белорусский республиканский союз молодежи»:

2017 год – 6.201.468 рублей (3.166.114 долларов),
2018 год – 6.808.879 рублей (3.451.553 доллара),
2019 год – 7.595.757 рублей (3.516.880 долларов),
2020 год – 8.804.795 рублей (4.175.857 долларов),
2021 год – 9.273.540 рублей (3.595.928 долларов).

Как видим, каждый год суммы в рублях растут. Но растет ли эффективность работы данной организации? Вопрос, увы, риторический.

Различные эксперты за всё это время не раз высказывали мнение о том, что неплохо было бы детально показывать, на что конкретно израсходованы такие суммы, действительно ли они потрачены на реальную работу с молодежью? Однако на сайте БРСМ за эти годы, к сожалению, подобных отчетов в открытом доступе так и не появилось.

Павел МАЗАК.

ПРОФИЛЬ

Кто такой Александр Лукьянов?

В августе этого года первым секретарем ЦК БРСМ избран Александр Лукьянов. «Народная Воля» присмотрелась к его биографии.

Если коротко: активист, сторонник власти, занимался танцами, таиландским боксом и наукой.

Новому лидеру БРСМ 32 года, он из Могилева. При выборе профессии пошел по стопам отца – закончил институт МЧС.

Как следует из официальной биографии, в 2018 году Лукьянов защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата технических наук по специальности «Пожарная и промышленная безопасность». Тема научной работы – «Устойчивая огнезащита полиэфирных материалов нанодисперсными замедлителями горения».

С 2018-го по 2020 год Лукьянов руководил тремя государственными научно-техническими программами, результаты которых, как сообщается, внедрены в деятельность органов и подразделений по чрезвычайным ситуациям.

В этом году Лукьянов получает президентскую стипендию – *«за многолетнюю научную деятельность и совокупность научных достижений»*.

До того как возглавить государственную молодежную организацию, работал начальником отдела исследований в области ликвидации чрезвычайных ситуаций НИИ ПБиЧС МЧС.

Почему офицер МЧС решил снять погоны и уйти в БРСМ?

Вот что говорил в одном из своих интервью сам Лукьянов: *«Да, мне придется уйти из рядов министерства. Но, на мой взгляд, я службу не оставляю, а продолжаю ее на новом важном и ответственном участке. А поэтому заявляю: продолжаю служить Республике Беларусь!»*

Александр Лукьянов женат, воспитывает дочь. И жена, и он на минувших президентских выборах поддержали Александра Лукашенко, после чего новый глава БРСМ рассказывал:

– Мне и моей семье начали поступать угрозы, а у меня растет маленькая дочка. Особенно негатив ощущался в социальных сетях, поэтому я был вынужден ограничить контакты с некоторыми людьми...

Александр Лукьянов ведет страницу в «Инстаграме» – причем уже давно, там много фото, в том числе и семейных, и хроника работы в МЧС, и снимки уже в новом статусе. Однако в целом на страницу лидера, казалось бы, крупнейшей молодежной организации подписано меньше 1500 человек. Хотя, если верить информации из Википедии, на начало 2014 года, по данным БРСМ, в организации состояло больше 474 тысяч человек. Выводы, как говорится, делайте сами…

Галина РУТ.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Аляксандр ГАНЧАРОЎ:
«Да Гульняў каманду вялі не тыя людзі…»

Былы галоўны трэнер зборнай Беларусі па цяжкай атлетыцы распавёў «Народнай Волі», чаму на апошняй Алімпіядзе ў Токіа беларускія штангісты не заваявалі ніводнага медаля.

Заслужаны трэнер Беларусі Аляксандр Ганчароў узначальваў нацыянальную каманду з пачатку 2000-х да 2013 года. Знялі з пасады як быццам за скандалы ў камандзе і няўдалае выступленне зборнай на Гульнях-2012 у Лондане, дзе беларускія цяжкаатлеты заваявалі два бронзавыя медалі.

Для інфармацыі: на Алімпіядзе ў Токіа ў нашых штангістаў нуль медалёў, што можна лічыць самым сапраўдным правалам...

– Выступленне і насамрэч няўдалае, – кажа Аляксандр Васільевіч. – Па-першае, на гэтых Гульнях наша зборная праз наступствы допінгавых скандалаў была прадстаўлена толькі двума атлетамі – Яўгенам Ціханцовым і Дар'яй Навумавай.

Па-другое, тая ж Дар'я была адзіным чалавекам у камандзе, які мог выступаць на Алімпійскіх гульнях. Калі б атрымала траўму перад паездкай у Токіа, то не было б каго і пасылаць. Больш спартсменак яе ўзроўню не маем.

– Сумная сітуацыя…

– Жаночая зборная сёння аказалася, як кажуць, на нулявым цыкле. Па сутнасці, працу трэба пачынаць з нуля. Неяк ваш калега Барыс Тасман напісаў так: «Жаночая спартыўная гімнастыка ляжыць, а мужчынская ўкладваецца». Прыкладна тое самае зараз адбываецца і з цяжкай атлетыкай.

Але, калі сярод жанчын канкурэнцыі для Навумавай зусім не назіралася, то сярод мужчын усё-такі было з каго выбраць. Але выбралі менавіта Яўгена Ціханцова, хаця яшчэ да паездкі ў Токіа ўрачы з РНПЦ давалі заключэнне, што спартсмен траўміраваны і гэта траўма можа праявіцца на Алімпіядзе. Які быў сэнс везці туды чалавека, які мог у адказны момант падвесці? У выніку так яно і здарылася.

Чаму не ўзялі ў такім выпадку Эдуарда Зязюліна, які мог рэальна прэтэндаваць на медаль? Не хочацца нікога вучыць, але мне падаецца, што трэнерскі склад павінен больш аб'ектыўна падыходзіць да пытання адбору кандыдатаў на Гульні. А так няма медаля ні ў краіны, ні ў Зязюліна, ні тым больш у Ціханцова.

Увогуле лічу: калі вырашаюцца такія пытанні, у іх абмеркаванні павінны браць удзел не толькі сябры трэнерскага савета, але і прадстаўнікі абласцей, якія зацікаўлены ў камплектаванні каманды.

– Можна сказаць, што ў Беларусі цяжкая атлетыка ў пэўным сэнсе дэградуе?

– Цяжкая атлетыка ў нас нікуды не знікла, але бываюць перыяды, калі трэба рабіць работу над памылкамі. Таму ў гэтай галіне, як мне падаецца, сёння патрэбна жорсткая ракіроўка – трэба даць магчымасць праявіць сябе спецыялістам, якія ўжо маюць вялікі вопыт работы з нацыянальнай камандай, паказвалі высокія вынікі, у тым ліку і на Алімпійскіх гульнях. А гэты момант, які мы зараз перажываем, трэба перацярпець. Неабходна знайсці перспектыўных спартсменаў і трэнераў, якія адновяць статус-кво.

– Калі вы былі галоўным трэнерам зборнай, каманда без медалёў з Гульняў не вярталася…

– Я прайшоў разам з нацыянальнай камандай тры алімпійскія цыклы. На Алімпіядзе-2004 нашы штангісты заваявалі тры медалі, у Пекіне ў 2008 годзе – тры медалі, у Лондане ў 2012-м – два медалі. На Гульнях-2016 мой вучань Вадзім Стральцоў заваяваў сярэбраны медаль. Лічбы гавораць самі за сябе, паказваючы эфектыўнасць нашай працы.

Сёння я нікога не папракаю, але мне ў той жа час балюча за нашу цяжкую атлетыку. Я сорак гадоў адпрацаваў трэнерам, з іх дванаццаць – галоўным трэнерам нацыянальнай зборнай і тры гады – старшым трэнерам. Таму, калі паглядзеў, як нашы спартсмены выступілі на Алімпіядзе ў Токіа, зразумеў: да Гульняў каманду вялі не тыя людзі, якія павінны былі гэта рабіць...

Алесь СІВЫ.

КУЛУАРЫ

З «чорнага спіса» – у кандыдаты навук

*Абарона кандыдацкай ступені былым старшынёй Следчага камітэта прайшла паспяхова. Такім чынам, **Іван Наскевіч** ужо некалькі месяцаў як мае на руках адпаведнае пасведчанне.*

Нагадаем, што тэма кандыдацкай Наскевіча – *«Следчы камітэт Рэспублікі Беларусь як суб'ект рэалізацыі дзяржаўнай кадравай палітыкі: адміністрацыйна-прававыя аспекты»*, з аўтарэфератам працы можна азнаёміцца на сайце Вышэйшай атэстацыйнай камісіі.

Наскевіча прызначылі кіраўніком Следчага камітэта ў 2015-м, а адправілі ў адстаўку ў сакавіку гэтага года. Напрыканцы 2020 года яго імя ўнеслі ў так званы чорны спіс Еўрасаюза – як аднаго з тых, хто датычны да палітычных рэпрэсій і фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў.

Вера ВІР.

Акадэмія навук рыхтуецца да выбараў

Прэзідыум Нацыянальнай акадэміі навук паведаміў аб правядзенні 11 лістапада выбараў членаў Акадэміі навук і наяўнасці вакансій правадзейных членаў (акадэмікаў) і членаў-карэспандэнтаў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Акадэмікамі могуць быць выбраны вядомыя вучоныя, якія маюць акадэмічнае вучонае званне члена-карэспандэнта і зрабілі вялікі ўнёсак у развіццё навукі, маюць вучонае званне «прафесар», падрыхтавалі не менш за чатырох кандыдатаў або дактароў навук, маюць буйныя навуковыя працы і г.д.

Са спісамі кандыдатур, якія прэтэндуюць стаць акадэмікамі і членамі-карэспандэнтамі, адпаведныя экспертныя камісіі па падрыхтоўцы і правядзенні выбараў НАН Беларусі павінны вызначыцца да 14 кастрычніка.

Даша ПАЎЛОЎСКАЯ

УСМІХНІЦЕСЯ...

***

– Вы чулі, Іван вырашыў прыняць іслам.
– І навошта гэта яму?
– Сказаў, што з узростам яму стала цяжка ўспрымаць сваю жонку без паранджы.

***

Я бачу свет такім, якім ён павінен быць, а сутыкаюся з такім, які ён ёсць…

***

– Васіль, прачніся! У нас па двары нехта ходзіць…
– А я што магу зрабіць?
– Як што? Ідзі сабаку пабудзі!

***

Прачытаў пра шкоду алкаголю і курэння. Усё! Хопіць! З панядзелка больш нічога не чытаю!

***

Новая (постквідная) прыкмета інтэлігентнага чалавека: інтэлігентны чалавек заўсёды прыкрывае рот рукой, калі пазяхае. Нават калі ў яго на твары маска.

***

Жыццё – як сядзенне ў інтэрнэце: сэнсу няма, а сыходзіць не хочацца.

***

– Сын купіў у вас тры кілаграмы сліў. Прынёс дадому. Я ўзважыла, а там усяго два кілаграмы!
– А сына вы не ўзважылі?

***

– Якая я дурніца, што за цябе замуж выйшла!
– А я дурань, што ажаніўся…
Сын:
– Абое дурныя, а хочаце, каб я добра вучыўся.

Народная Воля http://www.nv-online.info
1 КАСТРЫЧНІКА 2021 г.

МУЖЧИНА И ЖЕНЩИНА

Любовь сказала «Да»

*Ирина Видова по-прежнему носит свое обручальное кольцо. А на левой руке у нее кольцо супруга – композитора Олега Молчана. «Меня не покидает ощущение, что он незримо присутствует рядом», – признается она. О любви, которая сильнее смерти, о музыке, делающей жизнь прекрасней, и о дорогах, которые мы выбираем, беседуем с певицей **Ириной Видовой**.*

Любимые не умирают...

Как счастливы мы были...

Олег каждое утро шел в студию и там трудился. Сочинял постоянно, я часто записывала внезапно возникшую у него мелодию на диктофон, чтобы не забыть. Подъемов и спадов у него в работе не наблюдалось.

Только раз бывает в жизни встреча

– Впервые я увидела Олега на сцене в 1992 году, – *вспоминает Ирина*. – Попала на концерт с участием «Песняров» и поразилась, как современно начали звучать многие песни этого коллектива. Внимательно присмотрелась к участникам ансамбля и сразу связала обновление репертуара с клавишником. Чувствовалось, что он не просто исполнитель музыки, а творец. Отметила и забыла. А в рождественскую ночь мне приснился сон: мужчина в плаще стоит на перроне вокзала и ждет (я четко понимаю это) именно меня. Тот сон разбудил какое-то предчувствие любви.

В 1993-м я оканчивала БГПУ им.М.Танка, искала аранжировщика для своих песен, и мне порекомендовали Молчана. Увидев его, сразу вспомнила и концерт, и сон: Олег внешне был похож на незнакомца из моего сна. Мы оба всегда считали нашу встречу судьбоносной.

– Вы сразу почувствовали взаимное притяжение?

– Сразу. Невербальные сигналы дали понять, что Молчан мной заинтересовался. Позже Олег признался, что при первой же встрече подумал: «Мне бы такую жену!» В тот же вечер пригласил меня выпить кофе, после мы долго гуляли по Минску и не могли наговориться. Казалось, я знаю этого человека уже годы. Расставаться не хотелось.

– Вы полюбили мужчину или прежде всего запали на талант?

– Одаренность Олега, безусловно, сыграла роль магнита. Он знал свои плюсы. В первую же встречу сел за рояль и начал играть. Блестящая техника, энергетика, способность импровизировать – против этого мне трудно было устоять. Я только прослушала в институте курс лекций по истории музыки. Наша преподавательница потрясающе рассказывала о великих композиторах – они на ее лекциях представали как живые. И вот Олег отвечал всем признакам поцелованного Богом, одержимого творчеством человека. С самого начала наших отношений я понимала: он – гений. И если до встречи с Молчаном видела себя композитором, то после отказалась от подобных амбиций.

– Согласны ли вы с тем, что Олег Владимирович вырастил вас как творческого партнера?

– Так оно и есть. Я была «зеленой» 20-летней выпускницей вуза, а он уже, как сам шутил, широко известным в узких кругах 28-летним музыкантом. За 26 лет совместной жизни Олег невероятно обогатил меня профессионально, помог найти свой стиль, интонацию, выразить индивидуальность. Он пустил меня в тайный, интимный мир рождения музыки. Счастлива, что помогала в его работе, искала тексты для песен, писала их сама, исполняла.

– Имя вашего супруга связано с легендарными «Песнярами», репертуар которых он заметно обогатил аранжировками, авторскими произведениями, в том числе и ставшей духовным гимном Беларуси «Малітвай» на стихи Янки Купалы. Как он сам оценивал этот период своей биографии?

– Гордился им. «Песняры» – яркий и необходимый для его профессионального становления этап. Многое из переосмысленного Олегом наследия «Песняров» и сегодня звучит актуально. И, конечно, его обогатила духовная, творческая связь с Владимиром Мулявиным. Он учился у Владимира Георгиевича отношению к творчеству, к публике. О значимости же Олега Молчана для «Песняров» говорит тот факт, что он стал первым в истории коллектива музыкальным руководителем. До него такой должности в ансамбле попросту не было.

– Почему Олег решил покинуть прославленный коллектив?

– Не вёе, что происходило в «Песнярах» и с «Песнярами», его устраивало. Ему захотелось отправиться в самостоятельное плавание. Помню тот день в конце 1999-го, когда он пришел домой и поставил меня перед фактом: «Ирочка, я написал заявление об увольнении». Ответила, что поддерживаю его. А через десять лет поэт Алесь Липай сказал: «Олег, ты единственный, кому удалось выйти из тени Мулявина».

– Как вы работали? Требовалось ли вам для творчества вдохновение?

– Олег каждое утро шел в студию и там трудился. Сочинял постоянно, я часто записывала внезапно возникшую у него мелодию на диктофон, чтобы не забыть. Подъемов и спадов у него в работе не наблюдалось. А вдохновение, мне кажется, мы постоянно черпали друг в друге.

– Сам факт, что после ухода из «Песняров» вашему супругу удалось сделать себе имя уже не в узких, а в широких кругах, его активная деятельность по защите авторских прав говорят не только о таланте, но и о деловых качествах, умении конвертировать творчество в финансовое благополучие.

– Олег с гораздо большим удовольствием посвящал бы всё свое время творчеству. Мы мечтали о продюсере, но, увы, не случилось, и сами вынужденно занялись поиском средств, организацией концертов, записью альбомов. А как иначе донести свое искусство до публики? Наш успех ковался собственными руками.

– О чем из того, что не сделано, вы сегодня сожалеете?

– Незавершенных проектов много. Не только я, многие сожалеют, что мало снимали Молчана-пианиста. Он был блестящим исполнителем. Впрочем, слово «исполнитель» не совсем к нему подходит – он творил за роялем. Скульптор Александр Кострюков недавно вспомнил, какие потрясающие (и в шутку, и всерьез) музыкальные портреты создавал Олег. Играл так, что сам «герой» и его окружение узнавали себя. А еще ему ничего не стоило, например, с джаза легко перейти на Шопена.

На одной волне

– Как к вашему браку с Олегом отнеслись его и ваши родители?

– Отец Олега к моменту нашего знакомства уже умер, а его мама жила во Владивостоке. Мои же родители приняли его безоговорочно. Они сразу поняли, что у меня это серьезно: до Олега никого с ними не знакомила. Моя мама потом даже не скрывала, что любит зятя больше, чем меня. Я ее понимаю.

– Прочитала, что во время вашей официальной росписи сотрудница загса «раскрыла вам глаза»: до вас Олег Молчан уже дважды состоял в браке. Для вас это стало новостью?

– Я знала, что он был женат. Но Олег поначалу не любил рассказывать о своих предыдущих отношениях, и я не настаивала. Позднее узнала в деталях о его отношениях со многими людьми до встречи со мной.

– Почему, на ваш взгляд, с третьей попытки у вашего супруга всё получилось?

– Мы с Олегом совпали. По темпераменту мы разные: Олег – огненный знак, он более вспыльчивый, я – водяной, более спокойная. Но нас объединяла взаимная любовь: друг к другу и к музыке. Мне кажется, мы распространяли вокруг себя свет.

– Деликатный вопрос: отсутствие детей не было для вас проблемой?

– Нет. Сначала откладывали рождение детей. А потом поняли: главный приоритет для нас обоих – творчество. Мы оба служили искусству. Может, в нашем союзе и не было места детям. Все мои мысли, эмоции, силы, время посвящались Олегу, а его – мне.

– Муж ревновал вас?

– Олег – тонкая душа. Внимание ко мне со стороны других мужчин он, безусловно, замечал. Но я никогда не давала поводов для ревности, берегла его. Вообще старалась не добавлять раздражителей, понимая, что их и так в жизни талантливого человека хватает.

– И вы никогда не ссорились?

– Какие-то разногласия, конечно, случались, особенно на этапе, пока притирались друг к другу. Но, даже поругавшись, не хлопали дверями, всегда ночевали дома, находили компромисс. С годами стали мудрее. В какой-то момент я сказала: «Олег, зачем мы ссоримся? Всё равно же завтра помиримся». И он согласился.

– Считается, что у гениев трудный характер…

– Муж был очень требовательным в профессиональных отношениях. Никому не позволял портить его произведения, искажать его композиторскую мысль. А в личной жизни отличался великодушием, добротой, снисходительностью. Легкий, веселый, обаятельный, теплый человек.

– Сергей Рахманинов считал: «У художника должна быть жена, которая будет говорить ему три вещи: что он гений, что он гений, что он гений». Вы так и поступали?

– Олег умел отличить искреннее восхищение от лести. Я не льстила, а искренне восхищалась его талантом, муж это ценил.

– Кто в семье занимался бытом?

– Быт не отнимал у нас много времени, мы легко с ним справлялись. На старте отношений, поняв, что я только из-под крыла мамы и ничего не умею, муж сам на Комаровке покупал продукты. Позже, конечно, я научилась готовить его любимые блюда. Порой Олег присоединялся ко мне на кухне, и, общаясь, обмениваясь шутками, мы превращали обычный ужин в маленький праздник. Часто спорили, кто будет мыть посуду. Я берегла его руки, он – мои. Олег вообще не был патриархальным мужчиной, ценил женщин, отмечал их роль в судьбе мужчины и в обществе. Даже в музеях обращал мое внимание на картины, где рядом с Христом – Мария Магдалина.

– Муж вас баловал?

– Постоянно. Только когда Олег умер, осознала, какой комфортной он делал мою жизнь, как заботился. Когда я просыпалась утром, меня уже ждали свежезаваренный чай и выпечка. Не позволял лишний раз садиться за руль. Берег мою женскую энергию. Совершал в жизни ради меня настоящие мужские поступки.

– Это под вашим благотворным влиянием муж бросил курить?

– При всей его кажущейся мягкости повлиять на Олега было крайне трудно. Все решения он принимал самостоятельно. Прочел книгу Аллена Карра «Легкий способ бросить курить», буквально сразу же выбросил сигареты в мусорку и больше к ним не притронулся. Когда решил увеличить физическую нагрузку, купил тренажер. Если хотел, присоединялся ко мне во время занятий йогой.

– Как вы отдыхали?

– Вечерами читали, смотрели фильмы, обсуждали их. Ходили в кафе, рестораны. Олег очень любил прогулки, движение. Для него было настоящим счастьем просто идти по городу. Обычно встречали знакомых, поклонников, которые благодарили его за музыку. Олег родился и всю жизнь прожил в Минске, у него был огромный круг симпатизирующих ему людей. Путешествовали мы не очень часто.

– Что вас восхищало в вашем спутнике? Чему учились у него?

– Восхищали благородство, надежность, чувство юмора, порядочность. Я легко впускала в дом женщин, не рассматривала их как конкуренток. Знала, что муж меня не подведет. А училась у Олега любить людей, видеть в каждом прежде всего живую душу, которая пришла в этот мир со своей миссией, и ее нужно понимать, с ней нужно делиться радостью. Муж считал духовное родство между людьми гораздо более важным, чем кровное. Никогда не сплетничал, редко критиковал других. И окружающие отвечали ему тем же.

– Болезнь стала временем тяжелого испытания не только для мужа, но и для вас. Что помогло пройти через него?

– Олег мужественно принял диагноз, достойно вел себя до последнего дня. Даже тот факт, что он оставил всю юридическую документацию в полном порядке, согласитесь, характеризует его с самой лучшей стороны. В июле муж еще записывал на студии со мной песню «В городе дожди». Последние пять месяцев мы с ним провели в больницах. Сначала в РНПЦ онкологии и медицинской радиологии им.Н.Н.Александрова, затем две недели – в Женеве. Разыскали одного из лучших мировых специалистов по меланоме. Но в силу ряда причин случилась задержка с выездом из Беларуси. Шансы были, но время оказалось упущено.

Жизнь после смерти

– Что позволило вам не уйти в свое горе после смерти мужа?

– Олег был светлым человеком, я не хочу огорчать его своим унынием. Не позволяю себе расклеиваться, лить слезы, занимаюсь делом. За время после его ухода открыла мемориальную доску на Раковской, где прошло детство Олега, установила памятник на Восточном кладбище, организовала три концерта, два вечера памяти, посвященных мужу, презентацию его дисков, выпущенных фирмой «Мелодия». К концерту его памяти «Там, высоко» подготовила четыре новых произведения, в том числе «Далекий свет» и «Viva, Олег Молчан».

– Прочла, что за неделю до смерти ваш супруг написал свою последнюю песню…

– Хотелось бы сохранить интригу. Надеюсь, придет и ее черед.

– Ваша жизнь по-прежнему связана с Олегом Молчаном. В ней не находится места для других мужчин?

– 26 лет настоящей любви не исчезают бесследно. В жизни всякое может случиться. Не исключено, что еще выйду замуж. Но пока не могу переключить внимание на кого-то другого. Первые дни после смерти Олег приходил ко мне в снах и говорил: «Я жив». Для меня он – тот «далекий свет», который вдохновляет и согревает. Он по-прежнему мне что-то подсказывает, поддерживает меня, ведет. Чувствую его присутствие в своей жизни постоянно и всё больше убеждаюсь: смерти нет.

Ольга ПОКЛОНСКАЯ.
Фото из архива Ирины ВИДОВОЙ-МОЛЧАН.
«Алеся».

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71
Рэкламны аддзел (017) 363-66-04
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ